№ 12 — פרייז 2 קאפ. — Lodzer Tageblatt.

לאָדזער טאַגעבלאַט

רעדאקציע און אדמיניסטראציע
פעטריקויער 16, טעלעפאן 867.
פיליע אין ווארשוי:
ח. רייזנער, טווארדא 23, טעל. 17-63.

אבאנעמענטס־פרייז: אין רוסלאנד: א יאהר, 8 רובל, א האלב יאהר 4 רובל. א פערטעל יאהר 2 רובל. א חודש 70 קאפ. אין אויסלאנד: א חודש 1 רובל 25 קאפ. ענדערן דעם אדרעס קאסט 15 ק. אדרעסען פון דער רעדאקציע און אדמיניסטראציע: Лодзь, Петроковская 16. אדרעס פאר דעפעשען: Лодзь. Тагеблатъ

אנאנסען־פרייז: א שורה פעטיט אין טעקסט 1.20 ערשטע אי דריטע זייט 60 ק. לעצטע זייט 30 קאפ., גראטולאציאנען, פערלאבונגס און חתונה־אנאנסען 1־טע זייט 1.50—לעצטע זייט 1 רובל. ניט אנגענומענע ארטיקלען ווערען ניט צוריקגעשיקט. פאר׳ן אינהאלט פון אנאנסען איז די רעדאקציע ניט פעראנטווארטליך.

14 (27) יאנואר 1914. — דינסטאג כ"ט טבת תרע"ד — זיבענטער יאהרגאנג

צו אונזערע לעזער.

מיר ערקלערען אונזערע געעהרטע לעזער, אז צוליעב דער געוואלדיגער נאכפראגע נאך אונזער פרעמיע „די יודישע געשיכטע" פון פראפעסאר גרעץ, האט נאך באלד אין ערשטען טאג פון דער פערטיילונג, פערפעהלט דער ערשטער באנד פון אונזער אויפלאגע. כדי ניט אויפצוהאלטען אלע אונזערע איבריגע לעזער מיט דער פערטיילונג פון אונזער פרעמיע, האבען מיר באלד גענומען דרוקען **א צווייטע אויפלאגע**, וועלכע מיר וועלען שוין קענען צושטעלען די טעג ןעדען איינציגען וואס וועט ברענגען 10 קופאנס פון „לאדזער טאגעבלאט".

אדמיניסטראציע פון
„לאדזער טאגעבלאט".

פאר א נייע מלחמה אויף דעם באלקאן.

אבדול האמיד מאכט דער טערקיי אנ׳הלוואה.

טערקיי גרייט זיך.

אטהען (ספ.) לויט א ספעציעלע ידיעה קאנצענטרירט אלץ טערקיי גרויסע מיליטער־אבטהיילונגען אין קליין אזיען, געגענאיבער די ברעגען פון די אינזלען, וואס גריכענלאנד האט איינגענומען. אין איוואלי שטעהט איצט 4 באטאליאנען, אין דיקילי—8000 מאן און אין דער אומגעגענד פון פערגאם 5000 מאן. דא נעהמט מען אן פערשיעדענע פאר־זיכטיגקייטס־מיטלען. אנ׳עסקאדרע פון טארפעדען־שיפלעך און טארפעדען־צושטערער שווימט ארום אין די וואסערן ביי די אינזלען.

בולגאריען און די נייע מלחמה־געפאהר.

סאפיא (ספ.) די ידיעות וועגען הכנות צו א נייער טערקיש־גריכישער מלחמה בעשעפטיגט לעבהאפט די עפענטליכע מיינונג פון בולגאריען און רופען ארויס א שרעקליכע בעאונרוהיגונג. אין די רעגירונגס־קרייזען בעהאנט מען, אז בולגאריען וועט זיך אויף קיין פאל נישט בעטייליגען אין א נייער מלחמה. מען רעכענט, אז טערקיי איז אויסען דער עיקר—סאלאניקי. עס ענטשטעהט אבער א פראגע צי טערקיי וועט קאנען זיך דורכמאכען א וועג מיט׳ס געוואלד דורך מערב־פראציען אויב בולגאריען וועט נישט געבען איהר הסכמה דערויף?

בעלגראד (ספ.) די סערבישע רעגירונגס־צייטונג מאכט אויפמערקזאם, אז צווישען טערקיי און בולגאריען ווערט איצט אבגעשלאסען וויכטיגע אבמאכען, וועלכע וועלען האבען א גרויסע בעדייטונג.

וויען (ספ.) אין פאל אויב עס וועט זיין נויטיג וועט עסטרייך שיקען 12 באטאליאנען קיין אלבאניען, וועלכע זענען שוין פאלקאם צוגעגרייט.

א הלוואה פון אבדול־האמיד.

קאנסטאנטינאפעל (ספ.) לויט פערשיעדענע קלאנגען האט דער געוועזענער סולטאן אבדול־האמיד געגעבען דער טערקישער רעגירונג א הלוואה פון א מיליאן טערקישע פונט אויף 4 יאהר אויסצוצאהלען מיט׳ן בעדינג, אז דאס געלד זאל פערווענדעט ווערען צו פערגרעסערן דעם פלאט.

דער שטרייק־פיבער אין לאנדאן.

לאנדאן (ספ.) דער קוהלען־שטרייק דויערט ווייטער און נעהמט ארום 15,000 מאן, דאך רעדט מען דערפון, אז ער וועט זיך אין גיכען ענדיגען. אויסער דעם קוהלען־שטרייק קומט איצט פאר א שטרייק אין בוי־האנדווערק, 20,000 פערשיעדענע בוי־ארבייטער האבען נישט געהאלט נאכגעבען געוויסע פארדערונגען פון זייערע געזעלשאפטס־פרינציפאלען און זענען דעריבער ענטזאגט געווארען. אבער דאס הייסט א שטרייק פון 150,000 מאן, ווייל עס האבען באלד פערשטרייקט אלע איבריגע בוי־ארבייטער ד. ה. דער גאנצער פאך.

פארמיל, האט ער נעעפענט א שיסעריי אויף די געהיים־אגענטען און זיי שווער פערוואונדעט. א פאטרול פון עטליכע געהיים־אגענטען, וואס האבען זיך געלאזט לויפען נאך דעם ענטלאפענעם פערברעכער איז נאך פיעל מיה געלונגען דעם ענטלאפענעם צו כאפען. בעת די געהיים־אגענטען האבען איהם געוואלט ארעסטירען האט דער פערברעכער ווידער אנגעהויבען צו שיסען, אויף דעם האבען די געהיים־אגענטען נעענטפערט מיט א שיסעריי און פארמיל איז אויפ׳ן ארט דערהרג׳עט געווארען.

אנ׳הלוואה פאר אלבאניען.

בערלין (ספ.) די מלוכות זענען געקומען צו אנ׳איינגלייך וועגען א הלוואה פאר אלבאניען אויף א סומע פון 75 מיליאן פראנק.

לופט־פליה קאטאסטראפע.

לאנדאן (ספ.) בעת א לופט־פליה איז דער בעוואוסטער אוויאטיקער טעמפל ארונטערגעפאלען פון א בעדייטענדע הויך און איז אויפ׳ן ארט דערהרג׳עט געווארען.

באנקראט פון א פראנצויזישער באנק.

באררדא (ספ.) ס׳האט איינגעשטעלט די צאהלונגען די בעקאנטע באנק פון דרום־פראנקרייך „אודאוו־קאנדי". דער פאסיוו דערגרייכט עטליכע מיליאן. פון באנקראט ליידען דאס רוב קליינע סוחרים און פויערים.

ערד־ציטערניש אין לעפאנטא.

אטהען (ספ.) אין לעפאנטא איז פארגעקומען אנ׳ערד־ציטערניש. כמעט אלע הייזער זענען שטארק בעשעדיגט געווארען. דריי הייזער זענען איינגאנצען איינגעפאלען. א טייל פון דער פעסטונג איז צושטערט געווארען.

פערשאטען געווארען פינף ארבייטער.

מאדריד (ספ.) א שווערע גרובען־קאטאסטראפע איז פארגעקומען אין דער טערספאקאסמינע אין קוערואס. פינף מינען־ארבייטער זענען פערשאטען געווארען. נאך פיעל מיה איז געלונגען די טויטע ארויסצונעהמען.

געשטארבען א בעוואוסטער קיעווער עסקן.

קיעוו (ספ. צום ל. ט.) עס איז געשטארבען דער גרויסער צוקער־פאבריקאנט, געזעלשאפטליכער עסקן און פילאנטראפ אהרן מירקין ז"ל.

ראדזיאנקא שטעהט שוואך.

פעטערבורג (ספ.) ווי די „ריעטש" מעלדעט איז שוין יעצט קלאר, אז אין די הויכע ספערען איז מען זעהר נים צופרידען מיט ראדזיאנקא׳ן און עס איז שוין דעריבער קיין ספק נים, אז ער וועט אין גיכען פערלאזען זיין שטעל אלס דומע־פארזיצענדער.

די זעמסטווא־פארשטעהער אויף אנ׳אודיענץ.

פעטערבורג (פ.) דעם 18 יאנואר זענען קיין צארסקאיע סעלא ארויסגעפאהרען די פארשטעהער פון די זעמסטוואס, וואו זיי זענען אויפגענומען געווארען אויף אנ׳אודיענץ ביי זיין מאיעסטעט דעם קייזער און האבען דערלאנגט דעם טראנספאלגער א מתנה לכבוד דעם 50־יעהריגען זעמסטווא־יובילעאום—א מארעל פון א מוסטערהאפט דארף.

אבגעזאגט זיך א דעפוטאט.

פעטערבורג (פ.) דער דומע־דעפוטאט פון כערסאנער גובערניע נעסטערענקא האט זיך אבגעזאגט פון זיינע פאלמאכטען.

די שכרות־פראגע אין סאוויעט.

פעטערבורג (פ.) אויף דער נעכטיגער זיצונג אין גאסוד. סאוויעט איז פארגעקומען ווייטערדיגע דעבאטען וועגען דער פראגע, ווי צו קעמפען געגען שכרות. ס׳האבען גערעדט גראף טאל, קראמער אזראוו און אנדערע.

געשטארבען—מעכעלין.

העלסינגפארס (פ.) דא איז נעכטען געשטארבען דער געוועזענער פארזיצענדער פון פינלענדער סענאט מעכעלין.

זיך געעפענט דער נאציאנאלער סאציאליסטען־קאנגרעס.

אמיען (פ.) ס׳האט זיך געעפענט דער נאציאנאלער קאנגרעס פון די סאציאליסטען.

א קאמפף צווישען א פערברעכער מיט פאליציי־בעאמטע.

קאטאוויץ (ספ.) נעכטען בעת צוויי געהיים־אגענטען האבען געפרובט ארעסטירען דעם רוסישען פערברעכער

דער היינטיגער נומער ענטהאלט 6 זייטען.

א ישוב פון רומענישע יודען אין טעקסאס.

ה׳ הערמאן לאיעוו, א רייכער יוד פון פילאדעלפיע האט זיך גענומען פאר אנ׳ערנסטער ארבייט מיט דעם פלאן צו בעזעצען די יודען פון רומעניען אלס פויערים אין טעקסאס.

ווי ה׳ לאיעוו טיילט מיט אין דער בוקארעסטער צייטונג „דימינעאטצא" האט ער בעקומען טויזענדער בריעף פון יודען, וואס ווילען פערלאזען זייער לאנד און געהן קיין טעקסאס, כדי דארט צו גרינדען א נייעם ישוב. די קריסטליכע בעפעלקערונג אין טעקסאס בעציהט זיך מיט א שטארקער סימפאטיע צו דעם גאנצען פראיעקט. פיעל האנדעלס־ביוראס האבען פארגעלייגט דיים ה׳ לאיעוו גרויסע הנחות פאר די נייע קאלאניסטען, אייזענבאהן־געזעלשאפטען און בוי־געזעלשאפטען און אזוי אויך פיעל פאבריקען האבען צוגעזאגט צו שטיצען דעם פלאן און צו מאכען פאר די רומענישע יודען פיעל הנחות.

ה׳ לאיעוו בעמיהט זיך צו גרינדען אין טעקסאס א קאלאניזאציאנס־געזעלשאפט מיט א בעשטימטען קאפיטאל, וועלכער זאל זיך אונטערנעהמען צו פערווירקליכען די אידעע. אין דער הינזיכט האט ער שוין גערעדט מיט איינינע פון די פארשטעהער פון דער אמעריקאנער געזעלשאפט, און זיי האבען איהם צוגעזאגט זייער שטיצע.

ג. געשווארענער אדוואקאט
p. Adwokat. przysięgł.
Adolf Weller
אדאלף וועללער
וואהנט יעצט 88 פעטריקויער 88
טעלעפאן 11-31. שפרעכשטונדע 4—7.
5025 2

קאמפאזיטאר און מוזיקלעהרער
ז. זילבערטס
איז אוים מאסקווי צוריקגעקעהרט. גיט אונטעררכט ספעציעל אין שטימען־ביל־דונג, קלאוויר, טעאריע, הארמאניע און פולען קורס פון קאמפאזיציאנען.
וואהנט דזיעלנא 41. עמפפענגט פון 11 ביז 1 און פון 4 ביז 7.
5072 2

דאנקזאגונג.
מיר דאנקען הערצליך דער טרופע פון סקאלא טעאטער הויפט׳זעכליך הערן י. אדלער, הערן סעראצקי, פרוי אדלער אונד די פרימאדאנע פרוי גאלדשטיין פיר די גוטע אויסציילונג דער פארשטעלונג איבער אלע ערווארטונגען וואס מיר האבען פער־אנשטאלטעט דיעזען 25־טען אין סקאלא־טעאטער, וועלכעס אלע בעזוכער זיינדען העכסט צופריעדען געווען, אויך דריקען מיר אוים איניגסטען דאנק דער פרוי גאלדשטיין פיר די געשפענדעטע 10 רובל פיר דען בלומען קראנץ וואס וואהר פיר איהר בעשטימט פיר „לחם לרעבים".
די פערוואלטונג פון „אחיעזר"
אונד דאמען־קאמיטע פון „לחם לרעבים".
5079

נייערעפ־נעטער צאהן־קליניק פעטריקויער 42
היילען, פלאמבירען, שמערצלאזע צאהן־ענטפערנונג. אפען פון 9 פריה ביז 8 אבענדס. פיר ארמע פון $8^1/_2$ ביז $9^1/_2$ פריה אומזיסט.

קינסטליכע צייהן, קראנען־גאלד, פלאטין, עמאלירט און בריקען צו ביליגע פרייזען פון צאהן־טעכניק ג. פערקינס, פעטריקויער 42.

Dr. D. ALTERMAN
דר. ד. אלטערמאן
נאוואמיעסקא 6, טעלעפ. 10-34.
אינערע ספעצ. הערץ־ און לונגען־קראנק־הייטען. עמפפענגט ביז 11 אוהר פריה און פון 5—8 נאכמיטאג.
1740

איך נעם די פראקסיס ווידער אויף
Dr. Hugo Goldblatt
לייטער דער אויגענקליניק דעם בליני־דען־קוראטאריומס
פעטריקויער שטר. 79
שפרעכשטונדען פון 11—1 און פון 5—7.

די אסימילאטארען דערנעהענטערן זיך...

עס איז א פאקט, אז די יודישע אסימילאטארען פון פוילען, וועלכע זיינען געווען מעהר אפגעריסען פון יודישען לעבען, ווי די אסימילאטארען פון אנדערע לענדער, הויבען זיך אן אונטער דער ווירקונג פון באיקאט צו דערנעהענטערן צום יודישען לעבען.

מיר האבען שוין די טעג אנגעוויזען אויף דעם נייסטינען קריזיס, וועלכער הערשט אין אסימילאטארישען לאגער.

דער דאזיגער נייסטיגער קריזיס האט די יודישע אסימילאטארען א שטארקען טרייסעל געטהון און האט זיי געצוואונגען צו רעוידירען זייערע „ווערטען", צו מאכען א חקירה ודרישה אין זייערע „אידעאלען" און פרינציפען, וועלכע זיי האבען אזעלכע געהאט.

זיי האבען דערפיהלט, אז זיי זענען באנקראט מיט זייער ענטלויפען פון זייערע ברידער, מיט'ן דערווייטערן זיך פון יודישען לעבען; זיי האבען זיך איבערצייגט, אז צו די איינענע ווערען זיי פערפרעמדעט און צו די פרעמדע וועלען זיי קיין מאל קיין קרובים און קיין מחותנים-נישט ווערען.

און מיר בעמערקען איצט א שריט צוריק מצד די אסימילאטארען צו אונז...

אין א געוויסער מאס, פערשטעהט זיך, אין א פיעל קלענערען מאסשטאב, קומט איצט פאר אין פוילען דער איינענער פראצעס, וואס איז אין די 80-ער יאהרען דורכגעגאנגען אין רוסלאנד.

אין רוסלאנד זענען די פאקטארען, וואס האבען מתקרב געווען די דעמאלדיגע יודישע אסימילאטארען צו זייערע ברידער, צו זייער פאלק און צום יודישען לעבען געווען אזעלכע גוואלדיגע, אז דער פראצעס איז געווען אנ'אונגעהויער שטארקער און שנעלער.

דארט האבען זיי זיך זעהר געשווינד איבערגעביטערט פון זייער קאסמאפאליטישער שבר'ת און פון דער רוסיפיקאטארישער פערבלענדעניש און עס איז געשאפען געווארען אנ'אונגעהויערע נאציאנאלע בעוועגונג, אין דער שפיץ פון וועלכער עס האבען זיך געשטעלט געוועזענע אויסגעשפראכענע אסימילאטארען.

די איצטיגע בעדינגונגען אין פוילען זענען נאר אנדערע און דערום האט אויך דער פראצעס פון אומקעהרען זיך פון די אסימילאטארען א ביסעל אנ'אנדער אויסזעהן.

נאר די טענדענצען זענען די איינענע.

די אסימילאטארען דערנעהענטערן זיך...

מיר האבען די טעג רעגיסטרירט דעם פאקט, וואס די פעטריקאווער אסימילאטארען היבען לעגאליזירט א יודישען בילדונגס-פעראיין.

איצט וויל'ן מיר זיך א ביסעל אפשטעלען אויף א צווייטען פאקט פון אסימילאטארישען לעבען — וואס זיי ווארפען זיך צו דער עקאנאמישער טעטיגקייט.

אייגענטליך, איז עס קיין נייעס נים, וואס אסימילאטארען ארבייטען לטובת זייערע „גלויבענסגענאסען". אין אויסלאנד, למשל, וואו די אסימילאציע איז נאך גענוג קרעפטיג, שטעהען די אסימילאטארען אין דער שפיץ פון אלע וויכטיגע יודישע אנשטאלטען און אינסטיטוציעס. אויך אין פוילען האבען די אסימילאטארען שטענדיג געשטרעבט צו האבען א השפעה אויף דער „משיטמנער מאסע", בלייבענדיג אין דער שפיץ פון די יודישע קהלות.

זיך נעהענטער אבער פעראינטערעסירען מיט דער יודישער לאגע און שטרעבען אויסצופעסערען דעם יודישען מצב—דאס איז ניי פאר די אסימילאטארען אין פוילען.

נאכמעהר, די ווארשויער בעוואוסטע אסימילאטארען, וועלכע פיהרען אונטערהאנדלונגען מיט די לאדזער אסימילאטארען וועגען גרינדען אין לאדז א געזעלשאפטליכע אינסטיטוציע אויפצוהייבען די יודישע עקאנאמישע לאגע האבען זאגאר מסכים געווען צו געהן האנד אין האנד מיט די אנדערע יודישע קרייזען און אויך מיט די נאציאנאליסטען.

און דאס איז שוין זיכער א נייעס.

מען דערצעהלט, אז ווען מען האט א בעוואוסטען ווארשויער אסימילאטאר געפרעגט, צי ער וועט זיך בעטהייליגען אין דער דאזיגער טהעטיגקייט האט ער, צוזאגענדיג זיין ארבייט, געענטפערט, אז ער האט נישט וואס צו פערליערען, ווען אין דער פוילישער געזעלשאפט האלט מען איהם סיי ווי סיי פאר א בונד אין פוילענטום...

דער דאזיגער ענטפער כאראקטעריזירט דאך אונז אזוי דייטליך די איצטיגע שטימונג צווישען די אסימילאטארען, וועלכע קומען צו אונז צוריק.

די אסימילאטארען דערנעהענטערן זיך צו אונז. זיי קומען צו די יודישע מאסען נישט מרצון, נאר מאונס, ווייל מען האט זיי פון „דארט", פון „זיי" דערווייטערט...

ווען די אסימילאטארען וואלטען געווען בעלי-תשובות, וואלטען מיר זיך צו זיי בעציהען מיט'ן גרעסטען כבוד און דרך ארץ.

דען במקו'ם שבעלי תשובה עומדים...

ביי אונז זענען שטענדיג הויך געשטאנען בעלי תשובות.

די אסימילאטארען קעהרען זיך אבער נאך נישט אום צו אונז בשלמות; זיי זענען נאך נישט קיין גאנצע, קיין פאלשטענדיגע בעלי תשובות...

אומקעהרענדיג זיך צו אונז, שטעהען זיי נאך אלץ מיט איין פוס אין פרעמדען היינגארטען; עס איז נישט אזוי גרינג זיך אבצורייסען פון דער קולטור, אויף וועלכער מען איז ערצויגען געווארען און פון דער געזעלשאפט, מיט וועלכער מען האט זיך איינגעלעבט...

די אסימילאטארען אין פוילען קעהרען זיך אום צו אונז מיט האלבע, אונזיכערע שריט, נאר מיר וועלען זיי נישט אפשטויסען, נאר, אדרבה, אויפ'ן עקאנאמישען געביעט געהן האנד אין האנד מיט זיי.

דען מיר גלויבען, אז ווער עס זאגט „אלף"—מוז אויך „בית" זאגען...

די אסימילאטארען דערנעהענטערן זיך דערווייל; זיי וועלען סוף כל סוף בלב שלם זיך אומקעהרען צו אונז!

ל. כ.

קליינער פעליעטאָן.

פורישקעוויטש— א גובערנאטאר.

מאסקווא (ספ.) דער „גאלאס מאסקווי" מעלדעט, אז פורישקעוויטש זאל בעשטימט ווערען אין גיכען אלס וויצע-גובערנאטאר אין בעסאראב'ער גובערניע.

(א טעלעגראמע).

I.

אזוי האט זיך די דאזיגע טראגי-קאמעדיע אנגעהויבען און אזוי האט זי זיך אויסגעלאזט:

צום ערשטען: פורישקעוויטש—א וויצע-גובערנאטאר אין בעסאראב'ער גובערניע.

און באלד נאר ווי פורישקעוויטש איז אוועק פון דער דומע, האט מען שוין אנגעהויבען פיהלען, אז ער פעהלט.

דען ער איז געווען דאס גאנצע פרעהליכע און ליכטיגע אין דער דומע, דען ער האט דאס אריינגעגעבען דער דומע איהר גאנצען לעבענס-אטהעם.

און איצט—

א פוסטקייט און א וויכטקייט הערשט אין דעם טאווריטשען פאלאץ. די דעפוטאטען זיצען אויף זייערע ערטער און שלאפען און דער פארזיצענדער האפט זיך אלע מאל אויף און וועקט דעם עולם און קאן איהם נים אויפוועקען...

אך, וואלט נאר פורישקעוויטש דא געווען, וואלט ער שוין אויפגעוועקט דעם עולם. ער וואלט נישט מעהר ווי איינעם א שנעל אין נאז געגעבען און אלע וואלטען זיך אויפגעכאפט...

אבער פורישקעוויטש איז נישטא און דער עולם שלאפט אב גאנצע טעג.

און אז שלאפען. געפינען אנדערע, אז שלאפען אין דער היים אין א נוט בעט איז פיעל בעקוועמער—שלאפען זיי בעסער אין דערהיים.

און נאר א מנין דעפוטאטען קומט שלאפען אין דער דומע אריין.

האט זיך די רעגירונג געטראכט:

— אפילו האלטען א האטעל פאר עטליכע געסט. וואס קומען שלאפען און זיי נאך צוצאהלען, איז קיין פלאן נים.

און דאס „הכנסת אורחים"-שטיבעל פערמאכט.

פורישקעוויטש איז די נשמה פון דער דומע געווען, איז ער אוועק — איז די נשמה פון איהר ארויס.

און ערשט איצט האט מען אנגעהויבען צו פערשטעהן דעם גרויסען ווערט פון פורישקעוויטש'ן פאר דער דומע.

II.

און אין זיין גובערניע האט מען ערשט אויף ס'ניי בעוואוסט וואס פורישקעוויטש איז.

בעסאראביען איז אייגענטליך נאך פון תחום המושב, וואו יודען מעגען וואהנען.

און אז יודען מעגען וואהנען—וואס [illegible] יודען טארען נישט אריינשמעקען.

און איינציגוויז געפועט. פריהער האט מען אויסגעטיילט קישינעוו, דאן בענדערי א. אז. וו.

און דאן האט ער גענומען בעוויזען זיינע גבורות.

און אויב אין קורסק אין מארקאוו'ס ממשלה, שיקט מען ארויס שוין קינדער פון 2 יאהר, האט מען אין בעסאראביען אנגעהויבען ארויסצושיקען קינדער פון א יאהר, פון א האלב יאהר, פון דריי חדשים, ערשט-נעבוירענע און אפילו נאך נישט נעבוירענע...

און אין פראצענט-רעכנונג בנוגע יודען אין די שולען — האט ער זיך ארויסגעוויזען ממש געניאל.

ער האט אזוי לאנג גערעכענט און גערעכענט ביז עס איז פאר קיין איין יוד קיין ארט און קיין שום שולע נים געווען.

ביז גאנץ בעסאראביען איז, נאך נאר א קורצע צייט, געווארען, יודען-ריין.

III.

און דאן איז ער געשטיגען.

גובערנאטאר.

און —

גענעראל-גובערנאטאר.

און ענדליך—

מיניסטער.

אזוי האט מען בפירוש געלייענט יענעם טאג:

פורישקעוויטש — מיניסטער פון איינערליכע ענינים.

נאר נישט לאנג איז ער אויף דעם פאסטען געווען.

נישט מעהר ווי דריי טאג.

מען האט ערווארט פון איהם צו הערען עפעס נייעס.

אזא קאפ!

נאר דא האט זיך ארויסגעוויזען זיין גאנצע אונפעהיגקייט.

דעם ערשטען טאג האט ער געזאגט:

— אין אלץ איז שולדיג די קראמאלע.

— מען טייטש עס שוין!—איז געקומען די תשובה.

אויפ'ן צווייטען טאג.

— דער צווייטער עיקר איז—געגען די יודען!

— מען טייטש שוין איך...

און דעם דריטען טאג.

— און דאס דריטע און דאס לעצטע: געגען די ארבייטער און אינטעליגענץ.

— שוין לאנג געהערט.

מעהר האט ער נישט געהאט צו זאגען און איז נאך דעם זעלבען טאג אראב אין דעמיסיע.

— — — — — — — — — — — —

האט מען געשטויסען אזוי: צו זיין אין דער דומע און צו קעמפפען מיט יודען איז זעהר א גרינגע זאך, און מען קאן דערמיט ווערען גאנץ לייכט בעריהמט, אבער עפעס אויפצוטהון— איז שוין עפעס אנדערש.

צבי.

די אמעריקאנישע פאספארטען-פראגע.

ווי דער וואשינגטאנער מיטארבייטער פון דער ניו-יארקער צייטונג „פרעס" טיילט מיט, קאן מען אין גיכען נישט האפען אויף א גינסטיגע ענטשיידונג אין דער פאספארטען-פראגע, וועלכע האט זיך דערוועקט אין אמעריקא דאדורך, וואס רוסלאנד וויל נישט אנערקענען די פאספארטען פון די רוסישע יודען. דער קארעספאנדענט מעלדעט מיט, אז די אונטערהאנדלונגען צווישען רוסלאנד און אמעריקא האבען נייט געבראכט צו קיין געוויגשטע רעזולטאטען ווייל די איבריגע אייראפעאישע מלוכות האבען נישט געוואלט אונטערשטיצען די פאדערונגען פון אמעריקא און זיי זענען אויך נישט ארייגעטרעטען מיט עהנליכע פאדערונגען צו רוסלאנד צו אנערקענען די פאספארטען פון זייערע יודישע בירגער.

די הויפט-שטערונג אבער—איז לויט דער מיינונג פון דעם דערמאהנטען בלאט די נעלד-פראגע, אז די אונטערהאנדלונגען איז סוף כל סוף דער עיקר די געלד-פראגע. אויב די וואשינגטאנער רעגירונג וואלט באמת געוואלט צווינגען רוסלאנד צו מאכען א נייעם האנדעלס-אבמאך מיט אמעריקא וואלטען דערפון שטארק געליטען די אמעריקאנער סוחרים. עס קומט אלזא אויס, אז כל זמן ווי רוסלאנד וועט נישט נעהמען די איניציאטיווע צו מאכען א נייעם האנדעלס-אבמאך—וואס איז איבריגענס אויך שווער צו גלויבען—וועט אזא אבמאך נישט געשלאסען ווערען צווישען די צוויי מדינות.

אמעריקא פיהרט ארויס קיין רוסלאנד יעדעס יאהר בוימוואל און מאשינען און אנדערע סחורות אויף א סומע פון 30 מיליאן דאלאר, אויב אמעריקא וועט אננעהמען וועלכע נישט איז מיטלען געגען די סחורות, וואס מען פיהרט אריין פון רוסלאנד, וועט רוסלאנד אננעהמען די זעלבע מיטלען געגען די סחורות וואס מען ברייננט פון אמעריקא, די אמעריקאנישע סוחרים וואלטען דעמאלט געליטען דאפעלט ווי די רוסישע.

ווייטער דערצעהלט דער קארעספאנדענט, אז פון זיינע נאכפארשונגען אין אויסערן דעפארטעמענט איז איהם בעקאנט, אז זינט עס איז בטל געווארען דער האנדעלס-אבמאך צווישען רוסלאנד און אמעריקא (אין יאהר 1911) איז נישט געקומען קיין שנוי אין דעם ענין. עס ווערט ווייטער אריינגעפיהרט רוסישע סחורה מיט דעם זעלבען צאל לויט דעם מאריף, ווי מען פיהרט זיך מיט סימפאטישע פעלקער, מיט וועלכע מען האט נישט קיין האנדעלס-אבמאך. אבער ריכטיגער געזאגט לויט דעם אלטען מאריף, און רוסלאנד פון איהר זייט פיהרט זיך אויך אזוי.

רוסלאנד וויל פארלויפיג נישט שליסען קיין שום נייעם האנדעלס-אבמאך, חאטש זי ברייכט פון אמעריקא איהרע נייטיגע סחורות וואס זי קאן נישט בעקומען אויף קיין אנדער ארט. אין פעטערבורג האט מען בפירוש געזאגט, אז די רוסישע רעגירונג וועט אויף קיין פאל נישט אראבגעהן פון איהר פאליטיק בנוגע דער פאספארטען-פראגע.

די פערזאנען, וועלכע האבען געפיהרט די פאליטיק וועגען מבטל מאכען דעם אבמאך האבען געהאפט, אז נאך אמעריקא וועט קומען ענגלאנד און פראנקרייך, און דעמאלט וועט רוסלאנד מוזען אלע נאכגעבען. אבער נישט אזוי איז עס, פראנקרייך און ענגלאנד וועלען נישט ארויסשטעלען אזעלכע פאדערונגען.

מיר מאכען אויפמערקזאם, אז די פאבריק פון „אדאל" וועט אויך דאס יאהר צושטעלען איהרע אבנעהמער אומזיסטע רעקלאמען-געגענשטענדע וועגען „אדאל" און אויך פערשידענע בילדער אויף צו פערפערטיגען פיר זיך פר־כטפולע קאסטיומע אויף מאסקען-בעלער. דאס אלעס ווערט צוגעשיקט יעדען פאלשטענדיג אומזיסט און פראנקא און ס'וועט ענטהאלטען קלייניגע שעהנע עטיקעטען, קלעבע-מארקען, פלעשלאך, גרויסע פלאקאטען. ווער ס'וויל דאס אלעס אומזיסט בעקומען דארף נור צושיקען די בעשרייבונג ווי אזוי צו עפנען דאס פלעשעל „אראל", וועלכעס ווערט צוגעגעבען צו יעדען פלעשעל „אראל" און עס אויפקלעבען אויף א פאסטקארטע לויט פאלגענדען אדרעס: Tow. Akcyjne Zakładów Lingerowskich, Włocławek, Gub. Warszawska, Stodulna 292a.

קופאן № 12

יעדער לעזער, וואס שטעלט צו עולכע 10 קופאנען בעקומט יערע 2 וואכען א באנד

יודישע געשיכטע

(פון פראפעסאר גרעץ)

אלס פרעמיע פון „לאדזער טאגעבלאט" אנשטאט פאר 80 קאפ.

נור פאר 20 קאפ א באנד.

די געשיכטע וועט ענטהאלטען 12 שטארקע בענדער אנ'ערך פון 2000 דרוקזייטען.

וועלט-נייעס.

זיך גענומען ס'לעבען אויפ'ן חתנ'ס לויה.

פרייליין לילישן סינאט, א יונגע און שעהנע אקטריסע, וועלכע האט געוואהנט מיט איהר מוטער אין ניו-יארק האט זיך די טעג גענומען דאס לעבען דערפאר, וואס איהר חתן איז געשטארבען.

דער חתן איז געווען לעסליע קעניאן, אויך אנ'אקטיאר. קעניאן איז געווען צוויי מאל אזוי אלט ווי דאס מיידעל און ער איז דערצו נאך געוועזען א פערהייראטהער מאן. דאס האט אבער דעם מיידעל נים צוריק געהאלטען איהם צו ליבען. ער האט איהר אויך געליעבט, און ביידע האבען געפלאנעוועט צו חתונה האבען אזוי ווי קעניאן וועט קענען ארויסקריגען א גט פון זיין ווייב.

מיט א וואך צוריק איז קעניאן קראנק געווארען, און איז אבגעפיהרט געווארען אין שפיטאל. מיס סינאט איז פון זיין קראנקען בעט די גאנצע צייט נים אבגעטראטען ביז ער האט אויסגעהויכט זיין לעצטען אטהעם. לעצטען שבת איז קעניאן געשטארבען. דאס מיידעל איז געווארען זעהר פערצווייפעלט. און ווען קעניאן איז גלעטען געטראגען געווארען צו זיין אייביגער רוה איז מיס סינאט ארויין צו זיך אין צימער און האט זיך מיט א גאז-בעקער סער וואס האט געהערט צו איהר געליעבטען, וויד איבערגעשניטען די אדערען און איז געשטארבען.

* * *

א רייכע אויטאמאביל-פירמא טיילט די פראפיטען מיט די ארבייטער.

הענרי פארד, דער פארזיצענדער פון דער רייכער פירמע, פארד-מאטאר-קאמפאני אין ניו-יארק האט געגעבען געלאזט וויסען, אז דאס יאהר וועט די פירמע, וועלכע איז בכלל אין גאנצען ווינע, פערטיילען א ווייסען חלק פון איהרע פראפיטען צו די ארבייטער וואס זענען ביי דער פירמע בעשעפטיגט. די ארבייטער וועלען קריגען צעהן מיליאן דאלאר פון די פראפיטען פון דעם יאהר. די פראפיטען וועלען אויסגעצאהלט ווערען יעדען האלבען מאנאט.

קיין ארבייטער זאל נים קריגען ווייניגער ווי 5 דאלאר א טאג—אפילו דאס יונגעל וואס קעהרט אויס די ביורא זאל קריגען דיעזען מינימום. דריי טויזענד ארבייטער וואס זענען בעשעפטיגט ווערען אזוי אז אין דער פאבריק זאל געארבייט ווערען דער גאנצער מעת-לעת.

קיין ארבייטער זאל נים אבגעזאגט ווערען סיידען ער טהוט נים זיין ארבייט געהעריג, אדער ער טויג לחלוטין נים צו קיין שום ארבייט און וועלכער עס איז אבגעטיילט פון דער פאבריק.

די פירמע וועט יעצט אנשטעלען נאך פינף טויזענד ארבייטער. צוזאמען מיט די נייע ארבייטער וואס וועלען צוקומען, וועט די פירמע בעשעפטיגען אנ'ערך פון 26 טויזענד ארבייטער. בלויז 10 פראצענט פון זיי — פרויען און קינדער—וועלען נים נעהמען קיין חלק פון פראפיט, אבער זיי וועלען קריגען צו 5 דאלאר א טאג.

מר. פארד האט געזאגט אז ער איז געגען די יעניגע רייכע „מאראל פרעדיגער" וואס ווילען פערבעסערען די וועלט און אליין טהון זיי גאר נים פאר זייערע ארבייטער. געזעלשאפטליכע גערעכטיגקייט דארף מען צוערשט אנפאנגען ביי זיך אין דער היים".

די פירמע האט לעצטען יאהר געמאכט איבער 37 מיליאן דאלאר פראפיט. די ארבייטער, וועלכע זענען יעצט בעשעפטיגט ביי דער פארד-מאטאר-קאמפאניע פיהלען זיך יעצט גליקליך זיי וועלען יעדער אויסער זייער געהעריגער געהאלט בעקומען אין פערלויף פון דעם יאהר נאהענט צו פינף טויזענד דאלאר פון די קאמפאניעס פראפיטען.

ש. אנ-סקי.

דאס שרעקליכע רעטעניש*).

פונקט אין א חודש נאכ'ן בייליס-פראצעס איז נישט ווייט פון קיעוו, אין שטעדטיל פאסטאוו פארגעקומען א שרעקליכע גרויזאמע רציחה, וועלכע איז זעהר עהנליך צו דער ערמארדונג פון יושטשינסקי'ן.

דעם 27 נאיאבר אין דער פריה האט מען אין דערמאהנטען שטעדטיל נישט ווייט פון האלץ-סקלאד פון א געוויסען קאגאן געפונען א טויטען קערפער פון א 13—12 יאהריגען יונגעל מיט פיעל וואונדען אויפ'ן האלז. דער ערמארדעטער האט געטראגען א קורצען פאלטא און צוויי פאר הויזען. ביי'ם טויטען קערפער איז געלעגען א ליידיגער טיי-טעפער און א גרויסער קנאפ און א ביסעל ווייטער—א פ-ויען-טיכעל מיט בלוט.

דורכ'ן פאלטעסע, וואס דער אויעזדנער פאליציי-דאקטאר זשוראווסקי האט געמאכט, איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז אויפ'ן האלז פון דערהרגעטען זענען פארהאן 13 וואונדען, פון וועלכע איינע איז א דאפעלטע. די וואונדען זענען געמאכט געווארען זעהר סימעטריש און איינינע זענען געווען שטערבליכע. אויפ'ן געזיכט, ביי דער נאז זענען געווען פלעקען, וואס זענען געקומען פון דער פראגע צו דערשטיקען דעם קרבן. אלע אינעווייניגסטע ארגאנען, די לעבער, די מילץ, די נעדערים, דער מוח—פון אלץ איז נקווען אויסגעצאפט דאס בלוט. א גרויסער טייל פון בלוט איז געבליעבען איינגעזאפט אין פאלטא פון דערהרגעטען.

דער ענטדעקטער טויטער קערפער פון יונגעל, וועלכער איז אזוי מערדערליך דערהרג'עט און פערמוטשעט געווארען לויט'ן ריטואל פון ליוטעסטאנסקי און שמאקאוו'ן, וואלט זיכער צוליעבט דער קריסטליכער בעפעלקערונג ארויסגערופען די גרעסטע צורודערונג און אזוי ווי עס איז פונקט געווען א יריד דעם טאג, האט מען זאגאר געקאנט ערווארטען א פאגראם אויף יודען— ווען מען וואלט דעם דערהרג'עטען באלד נישט דערקענט...

דער דערהרג'עטער האט זיך ארויסגעוויזען: דער יודישער יונגעל יאסעל פאשקאוו, א זוהן פון יודישען שניידער אפרים פאשקאוו.

מען איז באלד אויך געוואהר געווארען, ווי אזוי דאס פערברעכען איז פארגעקומען.

דעם אווענד פריהער האבען זיך איינינע קינדער געשפיעלט נישט ווייט פון דערמאהנטען קאגאן'ס הויז. צווישען די קינדער האבען זיך אויך געפונען צוויי פאשקאוו'ס קינדער: דער דערהרג'עטער יאסעל און זיינע א 10-יאהריגע שוועסטער פערעל. ארום 6 א זייגער אין אווענד איז צו די קינדער צוגעקומען אנ'אומבעקאנטער פון א יאהר 40 מיט א געלער בארד, אין א גראהען פאלטא און האט געזאגט די קינדער, אז ער וועט געבען 5 קאפ. ווען עמיצער וועט מיט איהם מיטגעהן אין שענק. פריהער האט קיינער פון די קינדער נישט געוואלט געהן. שפעטער איז אבער יאסעל מיט איהם מיטגעגאנגען. אין מיטען וועג האט ער געוואלט זיך צוריק אומקעהרען, נאר דער אומבעקאנטער האט איהם אנגענומען ביי דער האנד און מיט געוואלד מיט זיך מיטגעשלעפט.

אין א פאר שעה ארום האבען די עלטערן בעמערקט, אז זייער קינד איז פערפאלען געווארען. זיי האבען איהם א גאנצע נאכט געזוכט און ערשט אין דער פריה איז מען געוואהר געווארען, אז ער איז ערמארדעט געווארען אויף א שרעקליכען אופן.

באלד האט מען אויך ארעסטירט דעם מ"רדער צופעליג. דער אוריאדניק האט געזוכט א גנב, דער אומבעקאנטער איז איהם פארגעקומען פערדעכטיג און ער האט איהם פערהאלטען. ווען מען האט איהם געבראכט אין פאליציי, האט זיך ארויסגעוויזען, אז ער איז זעהר עהנליך צום אומבעקאנטען, וועלכער איז דעם טאג פריהער געווען ביי די קינדער. מען האט אויך געפונען שפורען פון בלוט, די קינדער האבען איהם אויך באלד דערקענט.

דער ארעסטירטער האט געפרובט פריהער לייקענען, נאר די בעווייזען זענען געווען צו בולט און מען האט איהם ארעסטירט. מען האט ביי איהם געפונען א פאספארט אויפ'ן נאמען פון א פויער פון דארף קאזימשענקא; זיין ריכטיגען נאמען ענטזאגט ער זיך אנצורופען, די אויספארשונג פיהרט דער סליעדאוואטעל יאנקאווסקי.

* * *

דער דאזיגער רעטזעלהאפטער מארד האט מיך שטארק פעראינטערעסירט און איך בין אוועקגעפאהרען קיין פאסטאוו זיך צו בעקענען אויפ'ן ארט מיט די פרטים.

די עלטערן פון דערהרג'עטען האב איך אין פאסטאוו נישט געפונען, דען דער פאטער איז שטארק קראנק געווארען און די מוטער האט איהם אבגעפיהרט היילען. איך האב אויסגעפרעגט דאס שוועסטערל פון דערהרג'עטען, וואס האט זיך מיט איהם צוזאמען געשפיעלט און נאך א 10 פערזאן און בין געוואהר געווארען פאלגענדעס:

מיט דריי טעג פאר'ן פערברעכען האט א יונגעל בעגעגענט אין גאס אנ'אומבעקאנטען, וועלכער האט איהם געבעטען אבפיהרען צו איינעם וואס מאכט קאזשוכען, ער האט איהם אבגעפיהרט צו א שניידער און דער אומבעקאנטער האט ביי איהם איבערגעלאזט א קאזשוך צו רעכט צו מאכען און צוויי טעג ארום עס פארטיג צו מאכען.

דאס איז געווען זונטאג און מאנטאג האט איהם קיינער נישט געזעהן ביז מאנטאג אין אווענד, ווען ער איז אריין אין א שענק און א סך געשכור'ט און דארט געבליעבען נעכטיגען. ער איז געשלאפען מיט 2 פויערים צוזאמען, וועלכע דערצעהלען, אז ער האט ביי זיך געהאט איינינע פאספארטען און איינינע הונדערט רובל.

אין דער נאכט, ווען די פויערים זענען געגאנגען זוכען א מעסער צום עסען, האט ער זיי א זאג געטהון:

— וואס דארפט איהר זוכען, נאט אייך א מעסער...

און ער האט ארויסגענומען א לאנגען פינישען מעסער און זיי עס דערלאנגט.

(ענדע קומט)

*) מיט א קורצער צייט צוריק האבען מיר שוין געבראכט א טעלעגראפישע מיטטיילונג וועגען דעם שרעקליכען מארד, וואס איז אויסגעפיהרט געווארען איבער א יודיש יונגעל אין פאסטאוו אויף נאכ'ן בייליס-פראצעס. דער בעוואוסטער שריפטשטעלער ה' ש. אנ—סקי, וועלכער האט פערזענליך אויסגעפארשט די זאך אויפ'ן ארט, פערעפענטליכט איצט אין דער „רעטש" א אויספיהרליכען בעריכט וועגען דעם שוידערהאפטען פערברעכען, וועלכען מיר געבען דא איבער ווערטליך.

די רעד.

צום שולגין-פראצעס

וועלכער וועט קירצליך פארקומען אין קיעוו און האט א גרויסען צוזאמענהאנג מיטן ביילים-פראצעס האט דאס „לאדזער טאגעבלאט" שוין בעקומען א טעלעגראפישע בע-שטעטיגונג אויף א ספעציעלען קארעספאנדענטען-פלאץ, אזוי אז די לעזער פון „לאדזער טאגעבלאט" וועלען טעגליך בעקומען גענויע טעלעגראפישע בעריכטען פון דעם דאזיגען אינטערעסאנטען פראצעס, אויף וועלכען גאנץ רוסלאנד קוקט איצט מיט א אויסערגעוועהנליכען אינטערעס און אויף וועלכען עס וועלען אויך וואהרשיינליך געמאכט ווערען וויכטיגע ענטדעקונגען, וואס האט א שייכות צום ביילים-פראצעס.

וואס הערט זיך אין לאדז.

די יאהרצייט פון אלעקסאנדערער רבי זצ"ל.

היינט דינסטאג, קומט פאר די יאהרצייט פון אלעקסאנדערער רבי'ן הרה"ג ר' ירחמיאל ישראל יצחק זצ"ל, דעם ברודער פון היינטיגען רבי'ן שליט"א, כדי צו מאכען בעקוועמער דעם פערקעהר פאר די פיעל פערזאנען און חסידים, וואס פאהרען שטענדיג צו דער היינטיגער יאהרצייט, האט די דירעקציע פון די עלעקטרישע טראמוואיען בעשלאסען ארויסצושיקען היינט די טראמוואיען פון לאדז נאך אלעקסאנדער און צוריק יעדע 30 מינוט. אום אבער עס זאל ניט זיין קיין צו גרויסע ענגשאפט אין די וואגאנען, וועלען היינט מיט יעדען טראמוואי מיטגעהן צו 3 וואגאנעס.

די בעראטונג וועגען לאדזער גובערניע.

מארגען, מיטוואך, הויבט זיך אן אין פעטערבורג די בעראטונג פון דער ספעציעלער קאמיסיע וועגען דעם פראיעקט פון גרינדען א לאדזער גובערניע.

אין דער בעראטונג וועלען זיך בעטייליגען: דער פעטריקאווער און קאלישער גובערנאטארען, דער לאדזער און קאלישער שטאדט-פרעזידענטען, דער לאדזער עהרען-ראטמאן קארל אייזערט, דער נאטשאלניק פון דעם ווארשויער גענעראל-גובערנאטאר'ס קאנצעלאריע, כארלאמאוו און אנדערע. דער לאדזער פרעזידענט און ה' קארל אייזערט האבען מיטגענומען אויספיהרליכע מעמאריאלען וועגען דער ענטוויקלונג פון לאדז.

ווי מען שמועסט, האט דער פראיעקט פון א לאדזער גובערניע נישט קיין גרויסע אויסזיכטען דורכצוגעהן.

פון יודישען פרויען-שוץ-פעראיין.

דאס ביורא פון פרויען-שוץ-פעראיין איז שוין, אויף אגראדאווא 11 די טעג געעפענט געווארען און מעגליך קאן מען זיך דארט מעלדען פון 9 ביז 1 ביי טאג און פון 3 ביז 8 אין אווענד.

די פערוואלטונג פון פעראיין בעט דאס געעהרטע פובליקום, ווען מען דארף דיענסטען אדער ארבייטערינס זיך צו ווענדען צום ארבייטס-פערמיטלונגס-ביורא פון פעראיין.

א השתדלות וועגען קיהלען-יקרות.

זונטאג אין אווענד האט די פערוואלטונג פון סוחרים-און פאבריקאנטען-פעראיין (זאוואדסקא 5) בעהאנדעלט די פראגע פון קיהלען-יקרות אין אונזער שטאדט. נאך לאנגע דעבאטען האט זיך ארויסגעשטעלט, אז די סבה פון קיהלען-יקרות איז, וואס עס פעהלען אויף דער ווארשוי-ווינער-באהן וואגאנעס. די פערוואלטונג האט דעריבער בעשלאסען דורך א טעלעגראפישער השתדלות זיך ווענדען צום פערקעהרס-מיניסטעריום, אז מען זאל באלד פעראָרדנען ארויסצושיקען א געהעריגע צאהל קיהלען-וואגאנעס און אזוי ארום בעפרייען לאדז פון קיהלען-יקרות.

וועגען האנדווערקער-אבטיילונגען ביי יודישע עלעמענטאר-שולען.

(ג) אויפ'ן גרונד פון די ביטעס, וואס ס'זענען אנגעקומען פון פעראינטערעסירטע פערזאנען צום נאטשאלניק פון דער לאדזער שול-דירעקציע ה' ביעלאיעוו, אז ביי די יודישע עלעמענטאר-שולען אין לאדז זאל איינגעפיהרט ווערען האנדווערקער-אבטיילונגען האט זיך דער אינספעקטאר פון די יודישע עלעמענטאר-שולען ה' דמיטרעוו געווענדעט מיט אנ'אנפראגע אין דער יודישער גמינע, צי די יודישע גמינע איז פאר דעם, אז מען זאל איינפיהרען די האנדווערקער-אבטיילונגען, אויב די גמינע וועט זיך ארויסזאגען פאר דעם וועלען די שולען בעקומען א רעגירונגס-סטיפענדיע.

א פארפערזאמלונג אין האנדווערקער-קלוב.

לויט דער איניציאטיווע פון דער קולטור-קאמיסיע פון האנדווערקער-קלוב איז זונטאג אין אווענד פארגעקומען א גרעסערע בעראטונג פון פערוואלטונגס-מיטגליעדער, מיטגליעדער פון דער קולטור-קאמיסיע און פערטרעטער פון איינעגע פאכען, אויף וועלכער עס איז ארומגערעדט געווארען די איצטיגע לאגע פון האנדווערקער-קלוב און עס איז בעשלאסען געווארען קומענדיגען שבת אין אווענד צונויפצורופען א פערזאמלונג פון אלע מיטגליעדער, אויף וועלכער מען וועט זיך צוגרייטען צו דער גענעראל-פערזאמלונג, וועלכע וועט אבגעהאלטען ווערען פון שבת איבער אכטאג.

אויף דער טאגעס-ארדנונג פון דער פארפערזאמלונג שטעהען זעהר וויכטיגע פראגען.

וועגען דער פעראייניגונג פון די מאלער-מייסטערס.

ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט, איז די ארגאניזאציאנס-פערזאמלונג פון די מאלער-מייסטערס, וועלכע האבען זיך געוואלט פעראייניגען נישט צו שטאנד געקומען, ווייל דער פערטרעטער פון פאליציי האט פערלאנגט, אז מען זאל רעדען אויף רוסיש, אדער אויף פויליש.

די פערזאמעלטע מאלער-מייסטערס זעהענדיג, אז עס וועט זיי אויסקומען זעהר שווער צו גרינדען א זעלבסטשטענדיגען פעראיין האבען בעשלאסען אריינצוטרעטען אלע אלס מיטגליעדער אין קלוב און דארט צו בילדען א מאלער-מייסטער-סעקציע.

דער גרעסטער טייל פון די אנוועזענדע, וועלכע זענען נאך נישט געווען קיין מיטגליעדער אין קלוב, האבען זיך באלד אלס אזעלכע פערשריבען און זיי וועלען שוין די טעג צוטרעטען צו גרינדען אנ'איינענע סעקציע.

ווי מיר הערען, איז די פערוואלטונג פון האנדווערקער קלוב נוטה צו פערלייכטערן דעם איינטריט פון די מאלער-מייסטערס אין קלוב און ביי די אונפערמעגליכע צו נעהמען בלויז א העלפט פון מיטגליעדס-בייטראג.

מען דארף אזוי ארום ערווארטען, אז אלע יודישע מאלארושעס פון לאדז, וועלכע פערשטעהן נאר ווי וויכטיג עס איז פאר זייערע אינטערעסען צו זיין פעראייניגט, וועלען איצט אריינטרעטען אין קלוב און דארט צוזאמען מיט די איבעריגע בילדען די בעזונדערע מאלער-מייסטער-סעקציע.

א רעוויזיע אין א לייה און שפאר-געזעלשאפט.

נעכטען ארום 7 אזייגער אין אווענד האט דער אינספעקטאר איבער קליין-קרעדיט ה' קרעסטיאנאוו געמאכט א פלוצלונגדיגע רעוויזיע אין דער ראדאגאשטשער לייה און שפאר-קאסע (זגערזשער 43). די רעוויזיע האט געדויערט ביז 12 אזייגער ביי נאכט און האט געפונען אז אלץ איז אין דער בעסטער ארדנונג. ה' קרעסטיאנאוו האט געדאנקט די פערוואלטונג און דעם ראט פאר זייער געוויסענהאפטער און ענערגישער טעטיגקייט.

פערשיעדענעס.

— (ג) די יעהרליכע גענעראל-פערזאמלונג פון די מיטגליעדער פון דער „געזעלשאפט צו פערשפרייטען האנדעלס-וויסענשאפט" וואס האט נעכטען געזאלט פארקומען אין איינעם לאקאל (דלוגא 45) האט נישט געקענט צושטאנדע קומען ווייל ס'זענען געקומען בלויז 6 מיטגליעדער. די פערזאמלונג וועט דעריבער פארקומען ביי יעדער צאהל מיטגליעדער דעם 9-טען פעברואר.

— (ג) היינט אין אווענד וועט אין לאקאל פון „קאמי-פעראיין" (פראמענאדע 21) פארקומען א פארלעזונג וועגען דער „עפאכע אין אייראפא אין נאפאלעאן דעם דריטענס הערשאפט".

— (ג) דעם 11-טען פעברואר וועט אין פוילישען טעאטער פארקומען א פארשטעלונג לטובת דעם „פעראיין פון די אפטייקער-אנגעשטעלטע".

— (ג) היינט קומען קיין לאדז צו-פאהרען די צווייטע קרימינאל-אבטיילונג פון פעטריקאווער אקרוזשני-סוד, און פון מארגען אן וועלען זיי אין פערלויף פון איינעגע טעג בעהאנדלען א גאנצע רייהע קרימינאל-פראצעסען.

דער גניאלער רעכען-קינסטלער אראנא.

אין טעאטער „קאסא" (קאנסטאנטינער 16) טרעט איצט אויף דער בערוהמטער רעכען-קינסטלער אראנא, אנ'אמת'ער פענאמען, וואס האט ארויסגערופען אין אייראפעאישע וויסענשאפטליכע קרייזען דעם גרעסטען ערשטוינען און פערוואונדערונג מיט זיין פענאמענאלען זכרון, וואס מען האט נאך אזוינס אין אונזער צייט נישט געזעהן.

אראנא מאכט די שווערסטע אויסרעכנונגען מיט די גרעסטע צאהלען אין איין מאמענט. פון פובליקום גיט מען איהם אויף צאהלען פון פינף און זעקס ציפער, אין איין אויגענבליק זאגט ער דעם רעזולטאט (חבור, כפל א. אז. וו.) ער ציהט ארויס דעם קובישען וואָרצעל פון א צאהל, וואס איז גרעסער פון 60 מיליאן, אויסגערעכנט ענטפערט ער אויף די פראגען פון פובליקום, וועלכער טאג געפאלט אויס אויף דעם אין דעם דאטום פון דעם אין דעם יאהר פון פערשיעדענע יאהרהונדערטער. אין דאס געשעהט ביי איהם אין איין מאמענט, אזוי פאך אונערקלערליך, א גאלדונג פסיכאלאגיש רעטעניש איז אויך די פראגע, וואס ער ווייזט מיט עטליכע גרויסע צאהלען, וועלכע ער זעהט נוט, נאר נאכדעם ווי מען שרייבט זיי אויף אויף א ברעט גיט ער א קיק אויף די ציפער איין סעקונדע און תיכף ומיד שרייבט ער אויף דעם רעזולטאט, וואס קומט ארויס ביי'ם צונויפרעכענען די צאהלען.

בכלל זענען אראנא'ס פראדוקציעס אונגעהויער אינטערעסאנט און בעלעהרענד פאר יעדער'ן; ס'איז א פענאמען, וואס נוט אלע טאג זעהט מען דאס.

אראנא הייסט מיט זיין אמת'ן נאמען ראובן לעווינזאן. ער איז געבוירען געווארען אין קאוונא אין יאהר 1883. און רעכען האט ער בעזוכט א רעאל-שולע און נאכדעם האט ער געענדיגט די מאטעמאטישע פא-קולטעט אין פאריזער סארבאן. דא האט ער אויף זיך צוגעצויגען די אלגעמיינע אויפמערקזאמקייט דורך זיינע אויסערגעוועהנליכע פעהיגקייטען צו מאטעמאטיק און בעזונדערס דורך זיין פענאמענאלען איבער-נאטירליכען זכרון; ביי פערשיעדענע אויס-רעכנונגען. זייט צוויי יאהר פאהרט ער ארום און טרעט אויף אלס רעכען-קינסטלער איז אומעטום און גאנץ אייראפא, אין דרום-אמעריקא א. אז. וו. רופט ער ארויס די גרעסטע ערשטוינונג אין וויסענשאפטליכע קרייזען. איבער אראנא'ן האבען שוין געשריבען אזוינע בערוהמטע געלעהרטע ווי פראפ. באושענאוו, פראפ. בעכטערעוו, און אנדערע.

ווי מיר דערוויסען זיך, וועט דער רעכען-קינסטלער אראנא דעם קומענדיגען זונטאג ביי טאג געבען א סעאנס אין גרויסען טעאטער פאר די שולער און שולערינס פון די לאדזער לעהר-אנשטאלטען.

וועגען דער שטאדטישער מעדיצינישער סאניטאר-קאמיסיע.

(ג) ווי בעקאנט איז לויט דער פער-ארדנונג פון פעטריקאווער גובערנאטאר אין לאדזער טאגעסראט אבגעהאלטען געווארען א רייהע פערזאמלונגען, אויף וועלכע ס'איז ארומגערעדט געווארען די פראגע וועגען שאפען א קאמיסיע, וועלכע זאל אכטונג געבען אויף דער ריינליכקייט אין אונזער שטאדט.

אויף די זיצונגען איז בעשלאסען געווארען צום אויבערגעמאכטען צוועק צו בילדען א מעדיצינישע-סאניטארע-קאמיסיע, וועלכע זאל מיט דער הילף פון דער פאליציי זארגען פאר סאניטארען צושטאנד אין דער שטאדט. לויט דעם פראיעקט וועט דאס אויסהאלטען פון דער קאמיסיע קאסטען דער שטאדט יעהרליך ביז 40,000 רובל.

דער מאגיסטראט האט אבגעשיקט אין דער גובערנסקי-פערוואלטונג די רעזאלוציעס פון די פערזאמלונגען צו בעשטעטיגען. צו די רעזאלוציעס האט דער פרעזידענט צוגעגעבען זיין מיינונג, אז ס'וואלט גענוג געווען אויף אויסצוהאלטען דעם סאניטארישען צושטאנד פון שטאדט צו בעשטימען 4000 רובל פאר צוויי דאקטוירים און נישט קיין ספעציעלע קאמיסיע, ווייל די גרויסע אויסגאבען וועלען פאלען א לאסט אויף דער בעפעלקערונג.

א גרויסע פאבריק-שרפה אין זגערזש.

זונטאג ביי טאג האט אין זגערזש אין דער אפרעטור פון אלעקסאנדר קערנבוים אויסגעבראכען א שרפה פון אנ'אונבעוואוסטער סיבה. דאס פייער האט זיך שנעל פערשפרייט און ארומגענומען דעם גאנצען בנין. די פייער-לעשער, וואס זענען אנגעקומען האבען דאס ברענענדע הויז נישט געקאנט איינלעשען און זיי האבען זיך בעגנוגנט מיט' אפהיטען די דערבייאיגע בנינים, וואס האבען זיך געפונען אין געפאהר. כמעט דער גאנצער פאבריק-בנין איז פערברענט געווארען; עס זענען בלויז איבערגעבליבען די הויכע ווענד. דער שאדען בעטרעפט 200,000 רובל, די פאבריק איז געווען אסעקורירט אויף 300,000 רובל.

בעת דער שרפה האבען צוויי פערזאן: דער פאבריקאנט אסקאר גערליטש און דער ארבייטער אנטאן קאטאראווסקי בעקומען שווערע בראנד-וואונדען.

איבערגעפאהרען.

(ג) נעכטען ארום 10 אזייגער אין אווענד איז אויף נאוואמיעסקא 22 א טראמוואי איבערגעפאהרען און שווער פערוואונדעט דעם 34 יעהריגען באהן-וועכטער יוזעף קאלינאווסקי. דער דאקטאר פון פאגאטאוויע האט דעם פערוואונדעטען ערטיילט די ערשטע הילף און איהם אבגעפיהרט אין אלעקסאנדער-שפיטאל.

א באנדיטען-אנפאל אויף דער שעלצער שפאר-און לייה-קאסע.

(ש) פארגעסטערן ארום 8 אזייגער ביי נאכט איז פארגעקומען א דרייסטער באנדיטען-אנפאל אויף דער שעלצער שפאר-און לייה-קאסע.

4 בעוואפענטע באנדיטען, האבען ארומגערינגעלט דאס הויז וואו עס געפינט זיך די קאסע פון דער געזעלשאפט, האבען גענומען דורכברעכען די וואנד און אריינבעקומען זיך אין דער קאסע, וואו עס האבען זיך געפונען 7,000 רובל געלד.

צוליעב דעם אלארם, האבען די באנדיטען נאר מיטגענומען מיט זיך א זעקעל זילבער-געלד.

די באנדיטען זענען נעלם געווארען, דערווייל האט זיך די פאליציי נים איינגעגעבען קיינעם פון זיי צו ארעסטירען.

אנגעקומענע סוחרים.

האטעל „גראנד" (פעטריקויער-שטר.)

פאדלישעווסקי און עפשטיין—ווארשא; סאסיא—דרעזדען; זאלקינד—ווילנא; שעס-אפעראוו—סאראטאוו; נארנשטיין און גאלדשטיין—ביאליסטאק; מאיעווסקי—קאליש; בירנבוים און וויינטראוב—ווארשא; מארטינזאן—רינא; שטינדיאק—ראדאם; סגאלאוו—ראסטאוו; ראבערטאוויטש—מאסקווא; קארסניקאוו—רינא; ליבמאן—ווילנא; קאך—פראנקפורט.

האטעל „גראנד" (פאסאזש-מייער).

צימערמאן און סקידעלסקי—טשערניגאוו; ושילין—באברויסק; פליאק—וויינהיים; לאמקעלים—קיעוו; ניבערג און שאר—רינא; זילבערשטיין, קאזלאווסקי און ניידינג—ווארשא; דירעווסקי—פעטערבורג; בריננגהאוז—זעמשייד; קאהן—רינא; האלפערין—פאלטאווא; מרעס—רינא.

האטעל „סאוואי".

מילעלזאהן און ערסלינגער—מאסקווא; קיסלאווסקי—מאהילעוו—האמבורג און שמיקגאלד—ווארשא; פרידמאן און שנעערזאהן—וויטעבסק; טאמארק—פעטראקאוו; ראזענבערג—קרעמענטשוג; קרייננעל—ווילנא; וויעמיראווסקי—קיעוו; בערשטאנסקי—אדעס; שער און לעבראוויטש—לאנבסק; קרעמענעצקי און יאסנע—קרעמענטשוג.

האטעל „פאלאס".

וישאלאנדוש—גראדנא; האלפערין—דווינסק; מילין—אזארקאוו; רענטשיצקי—קאנסק; הערשקאוויטש און קאצנער—יעקאטערינאסלאוו; זאוובערמאן און ווערלאווסקי—ווארשא; טיקאטשינסקי—קיעוו; רייטמאן—פעטראקאוו; קעניג—קאוונא; אוערבאך—וולאצלאוועק; ליבשיץ—אדעס; דאיט—טאמאשאוו; ראדזינסקי—טשענסטאכאוו; גארפינקעל און האגמייסטער—ווארשא; מילנער—ווילנא; שייבער—רינא; אברהם—מאסקווא; ושוליצקי—קאליש.

רעדאקטאר: י. אונגער.
ארויסגעבער: ע. האמבורסקי, א. טענענבוים.

טעאטער און מוזיק.

צו די גאסטראלען פון ה' וואקסמאן.

דער ערפאלג פון ה' וואקסמאן'ס ערשטע גאסטראלען אין גרויסען טעאטער איז געווען איבער אלע ערווארטונגען. דער גאסטשפיעלער איז צוויי מאל ארויסגעטרעטען אין „אוריאל אקאסטא" און איינמאל אין „שלמה'קע שארלאטאן", און אין די ביידע פערשיעדענע ראליען האט ער זיך ארויס-געוויזען אלס א אויסגעצייכענטער שוישפיעלער מיט א פיעלזייטיגען טאלאנט און מיט גרויסער בינהנען-קענטניס. דער רוהם, וואס ער האט זיך ערווארבען אין אויסלאנד אלס ערשטקלאסיגער יודישער קינסטלער, האט זיך פול און גאנץ בעשטעטיגט.

אין „אוריאל אקאסטא" האט ה' וואקסמאן געגעבען א גלענצענדע פראבע פון זיין קונסט, און וועגען דער דאזיגער שאפונג זיינער וועט אונז נאך אויסקומען אויספיהרליך צו רעדען.

אין „שלמה'קע שארלאטאן" האט דער כאראקטער-שפיעלער וואקסמאן מיט א שטארקען ערפאלג קאנקורירט מיט דעם דראמאטיקער וואקסמאן און האט אונז בעוויזען, וואס פאר א פיעלזייטיגע קינסטלערישע בעגאבונג ער פערמאגט.

אין ביידע ראליען האט ה' וואקסמאן זעהר אויסגענומען ביים פובליקום, וואס האט איהם געמאכט א בעגייסטערטע אויפנאהמע.

היינט שפיעלט ה' וואקסמאן צום צווייטען מאל „שלמה'קע שארלאטאן". און די טעג וועט ער אויפטרעטען אין א קלאסישער ראליע—אין שעקספיר'ס „אטעלא", וואס איז איינע פון זיינע שענסטע לייסטונגען, אויסער דעם וועט ה' וואקסמאן דא אויפפיהרען א גאנצע רייהע נייע און אינטערעסאנטע פיעסען, וואס ער האט די לעצטע צייט געשפיעלט מיט א אונגעהויערן ערפאלג אין ענגלאנד און אמעריקא.

צו ה' זילבערבערג'ס בענעפיס.

דער טאלענטפולער שוישפיעלער פון גרויסען טעאטער ה' זילבערבערג פייערט מארגען זיין עהרען-אווענד, צום בענעפיס האט ער זיך אויסגעקליבען דאס זעהר אינטערעסאנטע שטיק „דניאל דניאלי" פון ריכארד פאס. דאס איז איינע פון די גע-לונגענסטע און שענסטע פיעסען אין דער מאדערנער דייטשער ליטעראטור, וואס בע-האנדעלט א יודישע טראגעדיע. דאס שטיק קוסט פאר און איטאליען. דניאל דניאלי, א יוד וואס שטאמט פון ארימען ווירטשען נהעטא, האט זיך נ"ע שטר'ט אין המשך שוין מיט זיין נייעם נאמען פרייאם דניאלי, ער האט זיך ערווארבען פאליטיש און שבועלט א גרויסע ראליע אין דער רוסישער ארו-סאק-אטשישער וועלט, אפילו און די קלע-רוקאלע קרייזען האט זיין ווארט א אונגע-הויערע מאכט און חשיבות, דניאלי פיהלט זיך אבער נוט גלוקליך און זיין שטעלונג אלס ריימישער ארוסטאקראט און פינאנציסט, וואס ווערט פון אלעמען פערעהרט. ער גע-פינט קיין רוה נוט און קיין טרייסט נוט, ער פיהלט די צווייאיינקייט פון זיין לעבען, פון זיין שטעלונג און א פרעמדער וועלט, ער פיהלט די טראגעדיע פון א משומד, עפיס נאגט איהם, דאס געוויסען מאטערט איהם, עס צושעהט איהם צוריק און נהעטא, צו די יודען, ס צושעהט איהם א חוב די לעבען צו זיין מוטער. דער טרויקענער קאלטער בערוועכנער זיין טאכטער, וואס זיינע נערוועקען זע-נען צופרידען, וואס קאלקולירט מיט מוליאנען אין האט נאר און זוכען דו בעדריעט—ער האט אויך א אידעאל צוג אין זיך. א קרוסט אויז נאר דער, וואס איז לויט דער איבערצייגונג א קרוסט, וואס קען לעבען ווי א קרוסט. אבער ער קען דאס נוט. מען האלט איהם פאר א אנטשטעמטן, אבער אין הארצען איז ער א יוד. אפילו דער נאמען פויאם איז איהם דערמאהנער, זיין פרוי, די נרעפין, פערשטעהט זיין טראגישע לאגע און האט מוטערליכע מוט איהם. די אונטער-שטיצט בסוד די יודען און נהעטא און בעזונדערס די פאטוליע פון איהר טאן. אבער זיינע ברודער אין עלטערן ווילען פון'ם משומד קיין שטיצע נוט נעהמען. די אונטערגאנג פון נהעטא, וואס טראגט נאך וועגען איהם, איז דעלמישען זיין ברודער'ס חתונה, וואס האט אויסגעבלאסען א נהעטא זיין פרוי, בעת ער איז נאך געווען א יוד.

דניאלי פערזיינערעסירט זיך מיט א פראיעקט פון דער רוימישער ארוסטאקראט-טיע מעגען איבערבויען רוים, וועגען וואס א מאדערנע שטאדט מוט נייע געבייעדען, נאסען, קווארטאלען, ער הויל אבוואסען דאס אלטע שטיקל נהעטא, אבער די יודען פערשטעלען איהם דעם ווערט, בעזונדערס זיין פאטוליע, געוועהנליך פון זיין נעהמען נעמט ער אלמן אוועק שטילערהייד און נהעטא, וואו ער איז שוין 15 יאהר נוט געווען און קוסט אין פונקט ערב-שבת צו ליכט-בענשען. אונגעהויער אינטערעסאנט און שטארק איז די סצענע, ווען ער בעגעגנט זיך מיט זיין סוטער און דער אלטער חזן מיט פער-שוויעגט איהם אבער, ער נעהמט צוריק און זיינע פאלאצען, ער פיהלט זיך קראנק, שרייבט א צוואה און פערשרייבט זיין גאנץ פערמעגען פאר יודישע צדקה-אנשטאלטען. דער יוד האט מנצח געווען דעם משומד. און נהעטא ווערען דערוויילט די אלטע חזנים איבערגעקויפט, דניאלי קומט נאכאמאל, ווייל זיך איבערבעטען מוט זיינע עלטערן און זיי זאגען, אז ער איז א יוד און וועט אויסבויען פאר זיי א ניי הויז, אבער דא געשעהט א קאטאסטראפע—ער בעגעגנט זיך מוט זיין פסאלונגער געלעבעבער רעלטשע און קוסט אום מוט איהם אין דעם ערשטען הויז, וואס פאלט איין און ערשטיקט זיין ביידע.

דאס שטיק, וואס איז אזוי רייך מוט דראמאטישע מאמענטען, בעהאנדעלט אין א קינסטלערישער פארם און און א אויסערגע-וועהנליך אינטערעסאנטען סצעניש-ן אויפבוי א פסיכאלאגישען פראבלעם, וואס איז נראדע אקטועל און אונזער צייט. מען שמד איז געווארען א אלטעגליכע ערשיינונג. מען דארף דעריבער ערווארטען, אז „דניאל דניאלי" וועט ארויסרופען דעם געהעריגען אינטערעס און וועט האבען א גרויסען ערפאלג.

גרויסען טהעאטער
דיר. י. זאנדבערג.
היינט דינסטאג דריטער גאסטראל פון גרויסען קינסטלער דעם בעדאוסטען ענגלישען סטאר דער דיר עקטאר פון'ם לאנדאנער פאַוויליאָן-טהעאטער
מר. מאריס וואקסמאן
אין יעקב גארדין'ס אויסגעצייכענטע לעבענסבילדער
שלומ'קע שארלאטאן
שלומ'קע—מר. מאריס וואקסמאן.
אנאנס! מארגען מיטוואך דעם 15/28 יאנואר אנאנס!
גרויסער בענעפיס אין עהרען-אווענד
פון בעוואוסטען און בעליעבטען כאראקטער-שוישפיעלער
ה' וואלף זילבערבערג.
ס'ווערט אויפגעפיהרט צום ערשטען מאל אין רוסלאנד דאס גרעסטע מייסטערווערק פון פא-פולערען שרייבער ריכארד פאס איבערזעצט פון ה. זילבערבערג
דניאל דניאלי
די טראגעדיע פון א משומד.
בעמערקונג: דאס מייסטערווערק דניאל דניאלי ווערט רעזשיסירט פון'ם ענגלישען סטאר מר' מאריס וואקסמאן.
צום שלוש א גרויסער דיווערטיסמענט און „ט.א.ג.ז".
בעמערקונג: יעדער איינציגער וואס קויפט א בילעט בעקומט גראטיס זיעבען פאזען פון'ם בענעפיציאנט צום אנדענקען. בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון גרויסען טהעאטער.
אנאנס! די טעג ווערט אויפגעפיהרט צום 1-טען מאל שעקספיר'ס „אטעללא"
מיט אונזער ליעבען גאסט דעם גרויסען קינסטלער
מר. מאריס וואקסמאן אלס „א-זעל"א".
עס ווערט אויך פארבערייטעט צום אויפפיהרען אסיף דימאָוו'ס דער איביגער וואנדערער.

קאפערעסטאראן „פאלאס"
עקע ווידזעווסקא און דזשעלנא 36
היינט דינסטאג דעם 27 יאנואר אום 4 אזייגער נאכמיטאג ערעפנונג
וואצו איך דעם הויכגעשעצטען פובליקום איינלאדע
ערשטקלאסיגעס ביער- אונד וויין-רעסטאראן
אייגעריכטעט נאך דעם אריגינאל צייכענונגען דעם ארכיטעקטאר הערען לודוויג
הענצלמאנגאל
קאלט.
א. פערסטער.
5078

טעאטער „סקאלא"
דירעקציאן
י. אדלער, ה. סעראצקי

היינט דינסטאג ווערט געשפ. מיט אנטייל פרויען ז. גאלדשטיין, עמיליע אדלער
די עפעקטפולע אפערעטע וועלכע געהט בעז אונז בס
דוי יודישע נשמה
אין 4 אקטען פון בערים טאמאשעווסקי.
א נייע אויסשטאטונג
רעמבא—ה' טימעלמאן, בארון דע-לא-מאר—ה' רעקאח, שפורמאן—ה' בערמאן, דינגערמאן—ה' ואנגער, בעריל—ה' בלייכמאן, שמעריל—ה' יעדוואב, רב—ה' קאטבארטאוויטש א. א.

מערקט דעם ריזען פערזאנאל:
ראלען: פיינקעלע—פר. גאלדשטיין, גרעטכען ראטשאז—פר. אדלער, גאלדע—פר. בלייכמאן, יאזעפינע—פר. ליפמאן א. א. שמואל גאלדעס—ה' אדלער, אבראשא—ה' סעראצקי, בארען לא-ענק—ה' ליפמאן, פירסט מורענטשיטש—ה' בראמבאן.

דאס בעריהמטע נאציא-נאלע ליעד „עס בענקט א היים" ווערט געזונגען דורך פר. גאלדשטיין, אין בעגלייטונג פון עלעקטרישע גלאקען.

מיטוואך דען 28 (15) יאנואר ווערט פארקומען דער בענעפיס פון פאלאנטפולען שוישפילער ה' ליפמאן עס ווערט געשפילט ווערען שעקספירס גראנדיעזע „אטעללא", הויפט-ראלען: אטעללא—ה' אדלער, יאגא—ה' ליפמאן, דעזדעמאנא—פר. עמיליע אדלער א. ז. וו.
יעדער וואס קויפט א בילעט בעקומט גראטיס א פאטאגראפיש בילד פון בענעפיציאנט אלס אנדענקען.
דירידושאר י. וויינאקור. דעקאראטאר בלאך. געשעפטס-פיהרער ס. קופערגאוו.

בילעטען אויף די אלע פארשטעלונגען שוין צו בעקומען בייא דער קאסע פון טעאטער „סקאלא".

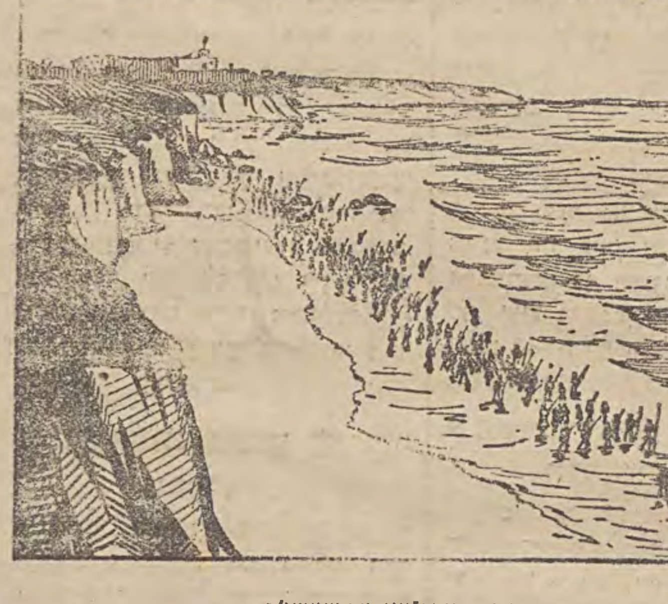

דער טריומפצוג אקטאוויאנ'ס.

„דאס פילמוואונדער פון דער וועלט"
קלעאפאטרא
די הערין דעם נילס.
דאס געוואלדיגסטע היסטארישע פילמווערק, וועלכעס איז ווען עס איז געשאפען געווארען
אין 7 גרויסע אקטען (שפיעלדויער 2 שעה).
אין דער גאנצער וועלט האט עס ארויסגערופען א געוואלדיג וואונדער.
ווערט פון היינט אן געוויזען ווערען אין
„קאסינא" און „אדעאן"
אנפאנג פון די פארשטעלונגען: 3, 5, 7, 9 און 11 אוהר.
פערשטארקטער סימפאניע-ארקעסטער.

Warszawskie Akcyjne Tow. Pożyczkowe
אויף בעווענליכען פערזאנץ
(אקציען-לאמבארד)
אקציען-קאפיטאל 1,500,000 רובל
פאררעטס- און רעזערוועקאפיטאל 750,000 רובל
(פערוואלטונג און הויפט-קאנטאר: ווארשוי, פלאץ ווארעצקי 2)
פיליאלען אין לאדז: I זאכאדניא № 31
II פאסאזש-מייער 11 עקע מיקאלאיעווסקא 23.
נימט אן צום פערזעצען חפצים און סחורות, בארגט ארויס מעגליכסט מעהר, דער פראצענט איז פערקלענערט געווארען, ס'ווירד גערעכענט 1 און $1^1/_2$ פראצענט מאנאטליך, לויט ווי הויך דאס געלד בעטרעפט. 3963 3 1

פליסיגע מעטאל-פאליטור, מאכען דאס שמוציגסטע מעטאל שפיגעלבלאנק.
נור עכט מיט 2 פאהנען.
צו בעקומען איבעראל.
פערטרעטער:
גוסטאוו ראזענטהאל,
ווארשוי—לאדז.
4301 32 12

א יונגע ווערט געזוכט...
3870

שטאפערינס
ווערדען געברויכט פאסאזש-שולץ № 41 וואהנונג 27.
3969

מיט ... מיינע וועררן - שניידער געזוכט ווערען געברויכט פעטריקאווער 64 № וואהנ. 18.
3969

איהר זאלט וויסען
אז דאס בייסטע מעטאל-פוץ-מיטעל היסט „SIEGOLIN". אין שפאר-פרייז-פלאשען פערלאנגט איבעראל א פלעשעל צור פראבע, אגענטען ווערען געזוכט, אדר. ראגער פון „Siegolin" Średnia № 1. 3973

א פרימא נייטערין
פיר קליידער און בלוזען געזוכט, ציממערמאן, חסכאדניא 51.
3972

Лайбъ Аббе
потеряля свой паспортъ, выдан. гор. Пабянице, Отдать въ полицію. 3967 3 1

Утеряны 2 векселя 1) на сумму 50 р. потпись Иванъ Савенка по 30 Декабря 1913, 2) на сумму 40 руб. подпись Симонъ Рундштейнъ, ордра Меланія Рундштейнъ по 14 Марта 1914. Уназнаются недѣйствительными.

Утеряны 2 векселя выставл. на имя П. Д Герцигъ на сумму по 30 руб. каждый, ордры И. Л. Файнъ. Жиры Ш. Копель. Ср. плат. I-ый 28 марта 1914 н. ст. II-ой 4 апр. 1914 н. ст. Уан. нод Новомѣйская 18 у Копеля 3973

א קעלער-שטוב און א רעמיזע
צו פערדינגען, פאסאזש שולץ 19. 5 5

א קליינע שטוב און קיך
3-טען שטאק צו פערמיעטען, פעטריקויער שטר. 60. 5 5—

וויכטיגעס.
ס'ווערט אנגענומען העמדען צום שטיקען פרייז 20 קאפ. פאר שטיק אויך דוערגאניע צו 8 קאפ., אויף דער אייל 3 קאפ. ביי חיינטרויב, פעטריקאווער № 25 אין הויף.
3949 3 2

העגדלער און גלאקענמאכער
קויפט נישט ביי די גאנצע קיין האבער דען ביי מיר איז די ערשטע קוועלע פון פערשיעדענע עלעקטרישע מאשינלאמפען ושארוזקעס, באטעריען, זאפאלנישקעס, שטיינער, גלאקען, עדעמענטע, דראט און זעמטליכע צובעהערע צו גלאקען-אנלאגען און נאך זעמטליכע ניהטמען פאר ווינטארעס און פעסטער, בעקומען זי נור ביי דער לאנגיעזיסטירענדער פירמא
עמנואל קאליסקי, פאלודניאווא 2
פראנט 1-טען שטאק. טעל. 16-51. 3946

מעבעל 3945
פון 3 צימער און קיך, בעשטעהענד אויס שענק, בעטטען מאטראצען, קרעדענץ, טיש, שטיהל, שפיגעל, אטאמאנע, שרייבטיש, וואנדאוהר, וואשטיש. ווי אויך לאמפען, גארדינען, גראמאפאן מיט פלייטען נאך א. ז. וו. צוליב אבריזע ווערט צו פערקויפען. אויף פאלודניאווא 24 ה. 1 אין טויער פארטער רעכטס. 3840

Groessere ausländische Chemische Fabrik uebergiebt den
Alleinverkauf
von Prima Schuhcreem in Blechdosen auf ganz Russland und Polen an kapitalkräftige Firma gegen eigene, feste Rechnung.
Gefl. Offerten mit Angabe von Referenzen an das Anonncenkontor „N. Mattiesen" S-Petersburg, Newski 20, sub. „Fabrik" erbeten.
5053 5 4

ביכעראיינפיהרונגען, נאכטראגונגען, אבשליסע, בילאנצען
איבערנימט ערפאהרענער עם געהיסענהאפטער בוכהאלטער צו מעסיגען האנאראר, זאוואדזקא 5 וואהנ. 7. 3897 10 5

ד"ר זילבערשטראם
Dr. J. Silberstrom
ארדינ. אים אמבולאט. פון רויזמאן-קראנק
13 זאוואדזקא 12
הויט געשלעכטס אונד וענערישע קראנקהייטען. (בעהאנדלונג מיט עהרליך-האטא 914—606) ערצליכע קאסמעטיק. (ענטפערנונג לעסטיגער הארע, פלעקען א. ז. וו. 12—$2^1/_2$ 5—8 זאנטאגס 11—9

גרויסעם טהעאטער.
A. A. Левицкій
אויף דער דורכרייזע נאכ'ן אויסלאנד אבסאלוט ווירט די רוסישע טרופע אונטער דער לייטונג פון
נור איין גאסטשפיעל! דאנערשטאג ד. 23 יאנואר (5 פעברואר) 1914 ביינעפיס און עהרע-אבענד פון דער פרעמיערין די בעוו. דראמאטישע שוישפילערין A. E. Мельгорская געשפילט ווערט צום 1-טען מאל די קאמעדיע ЮРІЙ БѢЛЯЕВЪ
די מארק-דאמע Дама изъ торжка
בעמערקונג: יעדער איינציגער, וועלכער קויפט א בילעט העכער ווי א רובל בעקומט גראטיס א פאטאגראפישעס בילד פון דער בענעפיציאנטין צום A. E. Мельгорская אנדענקען.

א פראנט-געוועלב 3 1
איז צו פערמיעטען. צעגעלניאנא 64 № צו ערפאהרען אין דער קאנדיטארע. 3961

א קאלאניאל-לאדען פאר ופארט
איבערצוגעבען, דלוגא 11. 3964 2 1

ארבייטערינס אויף לערן-מעדלעך ווערען געברויכט צו בלעטער פיר בלומען. פעטריקויער 19 ביי זאקס פיר לייפציגער.
3962 2 1

א געשעפטס-לאקאל
פון 3 צימער ואפארט צו פערמיעטען, ווי אויך אייע זעמטליכע געשעפטס-איינריכטונג (שענקע, טישע, טרעבטאשינע, שעראמע, פאפיר-מאשין, קאסע-שראנק) ביליג צו פערקויפען. ערפאהרען פעטריקויער שטר. 56 וו. ס"ו.
3966 3 1

גוטע פירדינסטען 3921
קענען בעקומען טיכטיגע און פלייסיגע איניטעליגענטע יונגע לייט, וועלכע אין אנאנסען און רעקלאמגעשעפט ערנסט ארבייטען ווערען. זיך מעלדען אין די מעבלירטע צימער פון 3—6 נאכמ.
Wólczańska 2 צימער 16 Schulkes.

א גרויס צימער פארטער
צו פערמיעטען, פעטריקויער 60. 5 5

א צימער פארטער
צו פערדינגען, צעגעלניאנא 33. 5 5

א לאדען אין הויף
צו פערמיעטען, פעטריקויער 16. 5 5

שטיקעריען דוערגאניע און טושור די שענסטע און די בעסטע אויסארבייטונג מיט זעהר ביליגע פרייזען איזט נאר ביי א. ווארשאווסקי שרעדניא 3. 3 2 3911

שוינט אייער געלד!
קומט און איבערצייגט אייך!
גאלדוויסען, לעדער און פערש. שטאפארבייטען ווערען פינקטליך און פראמפט, פון א גוטען פאכמאן, לויט מוסטער, צו ביליגע פרייזען אויסגעפיהרט. פעטריקויער № 21, רעכטס 2-טען איינגאנג אפיצינע, 3-טער שטאק וואהנ. 35, ש. שימקעוויטש.
1223613

Гинда Корнъ
потеряла свою паспортную книжку, выдан. гор. Пинчовъ, Кѣлец. губ. Отдать въ полицію. 875023

ד"ר י. עדעלבערג
ארצט פון לאדזער פאסט-און טעלעגראף
וואהנט יעצט פיעטריקויער № 59
געבורטס-הילפע, פרויען און קינדער קראנקהייטען ספעצ. וועגעריגעס-קראנקהייטען קראנקענעמפפאנגונג טעגליך פון 8—10 מארגענס און פון 5—7 נאכמיטאג.
ארביטער און אונבעמיטעלטע צאהלען פיר די קאנסולטאציאן 50 קאפ.

דר. ל. פריבולסקי
פאלודניאווא 2. טעל. 13-59.
ספעציאל-ארצט פיר הויט, וועגערישע און האאר-קראנקהייטען עם מענער-שוועכע. אויף קאסמעטישע פעלער. בעהאנדלונג נאך עהרליך האטא 914-606 אהנע בערופס שטערונג. טריפער-היילונג אהן שפריצאנטעס. היילונג מיט עלעקטריציטעט אונד וויבראציאנס-מאסאזש, שפרעכשטונדען פון 9—1 אונד 4—8 פיר דאמען 5—6.

Dr. Trachtenherz
זאוואדזקא 6.
טעל. 34-76
געה. אססיסטענט דער פעטערסבורגער ספעציעלען שטאדט שפיטעלע.
ספעציאל-ארצט פיר סיפיליס הויט וענערישע קראנקהייטען אונד מענערשוועכע. בעהאנדלונג נאך עהרליך האטא 606—914 היילונג מיט עלעקטריציטעט. שפרעכשטונדען פון 8—2 און 5—9 דאמען פון 4 ביז 5. בעזאנדערע ווארטע-צימער.
1467

LUNA
פון היינט דינסטאג ביז פרייטאג. קיינע היסטארישע בילדער!
2 מאדערנע שלאגער אויס דער רוסישער קונסט-סעריע
דער נשמה פערקויפער
ערשיטערנדע דראמא אין 4 טיילען מיט'ן אנטייל פון די גרעסטע רוסישע שוישפילער ווי:
י. מ. יוריעוו, ע. י. סמירנאווא און א. נ. מיטקאוויטש-דאראשעוויטש

די לעצטע סענסאציאן! די טעכנישע וואונדער דער וועלט אין פילם
אמעריקא—אייראפא אין לופט-שיף
א פרעהליכע ענטפיהרונגס קאמעדיע אין 4 טיילען. א מערקווירדיגע וועט אין יאהר 1920. דער ארויספאהר פון א צעפעלין קרייצער „האנסא" און די גרעסטע שיף פון דער וועלט „אימפעראטאר" וועטרענען צווישען א עקספרעס צוג און א לופט-שיף. אונד אנדערע בילדער.
געוועהנליכע פרייזען.

גלאבין
איז דאס בעסטע שוה-פאסטע אויף דער וועלט. ערהאלט די שוהע שעהן און דויערהאפט.

גלאבין
איז עכט נור מיט א נאלדענעם באנדעראל און אויפשריפט
מ. קרעל.
1274

דער בעוואוסטער אויף טארגאווי רינעק
ציר דעקאדאנס
היינט דינסטאג 29-טער טאג פון גרויסען אינטערנאציאנאלען
פראנצויזישען רינגקאמפף
היינט קעמפפען 4 פאר: 1) ווילדמאן—סאלאר. 2) מורזשוק—טאם דזשאנסאן. 3) פויל אפס—נעפויער. 4) ראיקאוויטץ—אורס.
אנפאנג פון רינגקאמפף פינקטליך 10 אוהר אבענדס.
דער ציר ווערט בעהייצט.

מעבעל-איינריכטונגען
נייעסטע און מאדערנסטע סטילע, אויס פיינסטען טראקענסטעם האלץ אין גרויסען אויסוואהל, עמפפעהלט די זייט 85 יאהרען עקזיסטירענדע מעבעל-פירמא
מ. טערקעלטויב, זאוואדזקא № 5
גאראנטירע פיר מיינע ארבייט. — בעזיצע קיינע פיליאלען. —

צו פערמיעטען
פאם 1 (14) יולי 4 גרויסע פאבריקס-זעלע 1 גרויסער לאקאל געאיינענט פיר קינעמאטאגראף מיט צירקא 1000 פלעצער, גרויסער רוים געאייגנט פיר שולע ווי אויך איין גרויסער לאדען וואו זיך יעצט איין פאייער געשעפט בעפינדעט. אין צענטרום דער שטאדט. צו ערפאהרען ביי א. קארטאווסקי. קאנסטאנטינער 5, טעלעפאן 28-01 טעגליך פאן 1—3 מיטאג, און אבענדס פאן 7—9.
3917

3849 3 3
פון דער רעגיערונג בעשטעטיגטע
MUSIKSCHULE von A. HELFGATT
אנמעלדונגען (Dzielna 14) טעגליך פון 10—2 און 5—8.
אויסבילדונג אין אלע פעכער דער מוזיק.

בעקאנטמאכונג.
צו דער בעקוועמליכקייט פון מיינע קונדען פון דעטייל און הורט-געשעפט און דעם לאנג-עגזיסטירענדעס געשעפט פון
וואטאווע דעקע און פידערדעקעס
אויף פערש. פעדערן, ד. שייבע, אגראדאווא 1 האב איך געעפענט א פערקויף אויף פעטריקויער № 14 לינקס 2 שטאק אונטער דער פירמא
געבר. שייבע
פירמא ד. שייבע, בלייבט ווי פריהער אויף אגראדאווא 1.
3900 3 3

א. קארטאווסקי
לאדז, קאנסטאנטינער 5,
איינגאנג דורכ'ן לאדען „אויגעניא".
ספעציאליסט פיר אויסשניידען היינער-אויגען (אטשיסקים) און איינגעוואקסענע נעגעל. שטרענג אנטיסעפטישע און שמערצלאזע בעהאנדלונג. פוס-פעלערע מאסאזש. בריליאנט-מאניקור און רעדיקיר. אויף וואונש בעהאנדלונג אים הויזע און אויסער דעם הויזע. פיר דאמען בעזאנדערעס ווארטע-צימער.
אפאלא 10—2

צאהן-ארצט ב. הורוויץ
ציעגעל-שטר. 45.
איינגאנג וושכאדניא 55.
נימט אן טעגליך פון 9 פריה ביז 8 אבענד נעמט ארויס צייהן אהנע שמערצען, קינסטליכע צייהן מיט און אהנע גומען אויס גאלד און פלאטין. גאלדענע קראנען און בריקען-ארבייט. פיר ארבייטער און שילער אויסערגעוועהנליך ביליגער.
43

חירורגישער פעלדשער
מ. ראזענצווייג
בעגעבט זיך ווייטער מיט דער פעלדשער-פראקסיס
נאכדעם ער האט 5 יאהרע פעלדשער אין פאזנאנסקי'ס שפיטאל, היילט געשווירע אלער ארט אהנע אפעראציע נאך מאדערנע פראפעסאר ביער.
4092
וושכאדניא 29, טעלעפ. 31-80.

פון אויסלאנד צוריקגעקעהרט
דר. לעווקאוויטש
הויט וענערישע בלאזען-לײדען אונד מענער שוועכע. ביי סיפיליס 914—606
טריפער-היילונג אהן שפריצאוניעס
לויט א נייעם מעטאדע) קאנסטאנטינער שטר. 5 נעבען וועלינס טעאטער שפרעכשטונדען פון 9—1 אונד פון 6—8 נאכמ. דאמען פון 5—6.

צאהן-ארצט
60
י. ביטענסקי
20 זגערזשער 20
זענגאניבער דער קאטאלישער קירכע, שענסטע און שטארקסטע פלאמבען און קינסטליכע צייהן צו מעסיגע פרייזען.

Dr. med. I. Izykson
ד"ר מעד. י. איציקסאן
אלעקסאנדראווסקא 87
אינערע און קינדער-קראנקהייטען.
עמפפאנגט פון 10 ביז 12 פארם. און פון 5 ביז 7 נאכמיטאג.
5060

Dr. Wołynski
פעטריקויער-שטר. 89.
ספעציאליסט פיר אהרען, נאז און האלז-קראנקהייטען. געוועזענער לאנגע צייט אסיסטענט אין אוניווערסיטעט-קליניק אין ברעסלוי ביי פראפעסאר הינסבערג. שפרעכשטונדען פון 10—12 און 4—6 נאכמ. זונטאג פון 10—12 מיטאג. אפעראציאנען, בראנכיאסקאפיע, עלעקטר-ליכט-בעדער.
1390

פערלאנגט נור
„PELATINE"
5 2
אבזעצע לויט אביגעם מוסטער. די בעסטע וועל די דויערהאפטעסטען.
3919
איינציגער פערטרעטער: S. Jakubowicz, לאדז, נאווא-מארנאווא 18

Dr. Leon Grossman
וואהנט פעטריקויער 88.
טעלעפאן 34-31.
אינערע- און נערווען-קראנקהייטען.
שפרעכשט. פון 9—11 און 4—6.

אקושערין-מאסאזשיסטין
דיפלאמירט פון קייזערל. מעדיצין-אקאדעמיע אין פעטערסבורג נימט אן מאסאזש, געבורטען ביי נאכט הויט-איינשפריצונגען, ערטיילט ראטה אונד הילפע, געהיימע פאלשענדיגער סעקרעט ענטוויקעלטע אויף בריעף.
3931 10 3
שרודשקיא 39, וו. 13, פון 12—8.

עלטעסטער פעלדשער
י. סענדער
רער, וועלכער פראקטיצירט אין פאזנאנסקי'ס שפיטאל 18 יאהר וואהנט איצט שרעדניא 10. טעלעפאן 34-87.
זעצט פרישע באנקען. פאהרט אויך אין דער נאכט-פאגאטעוויע פון באלוט.
3705 6 6

Файга Гонигсбергъ
утеряла свой паспортъ, выдан. гм. упр. Чеколовъ, пов. Илза. Отдать въ полицію. 3 2 3956

Тип. М. Гамбурскій и Ко., Лодзь, Петр. 16.
Редакторъ: И. Угеръ. Издатели: Э. Гамбурскій, А. Тенендаумъ

מאַרים לעבלאַן. (4

813 די וואונדערליכע מעשים פון א בעריהמטען דעטעקטיוו. 813

פון פאַריזער לעבען.
איבערזעצט פון ל. שרייבער.

— ארום צוויי א זייגער ביינאַכט האט ליופען ציזאמען מיט זיין געהילף מאַרקא נעבונדען קעסעלבאַך'ן, צוגענומען פון איהם דאס גאַנצע געלד און איהם געצוואונגען צו זאָגען דעם שיפר פון דער פייער־קאַסע אין „ליאָנער קרעדיט". נאָכדעם ווי זיי האבען זיך דעם סעקרעט דערוואוסט, איז מאַרקא אוועקגעפאָהרען מיט א צווייטען מיטהעלפער, וואס איז ענהליך צו קעסעלבאַך'ן און געקליידעט אויך אין אזא אנצוג און מיט אזעלכע גאָלדענע ברילען, ווי קעסעלבאַך האט געטראָגען. אט דער צווייטער געהילף פון ליופען'ען איז אוועק אין „ליאָנער קרעדיט", זיך דאָרט אינטערגעשריבען אנשטאט קעסעלבאַך'ן, ארויסגענומען אלץ פון דער פייער־קאַסע און צוריקגעקעהרט צו זיך א היים צוזאַמען מיט מאַרקאָ'ן. דער לעצטער האט ליופען'ען טעלעפאָנירט דעם רעזולטאט פון זיין ארבייט. נאָכדעם ווי ליופען האט זיך איבערצייגט, אז קעסעלבאַך האט איהם נישט אָפּגענאַרט, איז ער אוועק.

דער פרעמיער־מיניסטער וואַליאַנגלע האט געשייגט צו צווייפלען.

— לאָמיר נאָכגעבען אזוי,—האט ער געזאָגט.—נאָר וואס מיך וואונדערט, איז דאס, וואס ליופען האט ריזיקירט צוליעב עטליכע טויזענד פראַנק און צוליעב א גאַנץ צווייפעלהאַפטען איינהאַלט פון דער פייער־קאַסע.

— ליופען האט געזוכט עפּעס גרעסערס. איהם איז נויטיג געווען א פּאָרטפעל, וואס איז געווען אין סאַק וואַיאַזש, און א קעסטעל פון שוואַרצען האָלץ, וואס האט זיך געפונען אין „ליאָנער קרעדיט". דאס לעצטע האט ליופען בעקומען און עס אָפּגעשיקט צוריק, דעריבער ווייס ער אָדער האלט ביי דער־וויסען זיך דעם פּראָיעקט, וועגען וועלכען קעסעלבאַך האט פאַר זיין טויט גע־רעדט מיט זיין סעקרעטאַר.

— וואס זשע איז דאס פאַר א פּראָיעקט?

— איך ווייס נישט. דער דירעקטאָר פון פּריוואַטען דעטעקטיוו־ביוראָ באַר־באַרע האט מיר געזאָגט, אז קעסעלבאַך האט ארומגעזוכט אין פּאַריז א סוביעקט מיט'ן נאָמען פּיער לעדריק. צו וואס ער האט איהם געזוכט, ווייס איך נאָך דערוויילע נישט.

— לאָז זיין אזוי,—האט וואַליאַנגלע געזאָגט.— ליופען האט בענגב'עט קעסעלבאַך'ן און איהם געלאָזט א געבונדענעם, נאָר א לעבעדיגען, וואס זשע איז געשעהן דער־נאָך, ביז דעם מאָמענט, ווען מ'האט איהם געפונען א טויטען?

— ביז ס'איז נאַכט געוואָרען איז גאָרנישט געשעהן, נאָר ביינאַכט איז עמיץ אריינגעקומען.

— פון וואַנען?

— פון צימער 420 №, וואס איז געווען בעשטימט פאַר מאַדאם קע־סעלבאַך. משמעות, דער אריינגעקומענער האט געהאט א נאָך־שליסעל.

— ווי קאָנט איהר דאס זאָגען,— האט דער פּאָליציי־פּרעפעקט אויסגערו־פען.—צווישען יענעם צימער און קעסעלבאַך'ס צימער געפינען זיך פינף טהירען און אלע זענען געווען פון ביידע זייטען פערשלאָסען מיט די ריגלען.

— איז געבליבען דער באַלקאָן.

— דער באַלקאָן?

— יאָ, דער אלגעמיינער באַלקאָן פאַר אלע צימערען, וואס צו דער גאַס ווענדע צו.

— און די אָבצוימונגען?

— א פלינקער מענש קאָן איבער זיי אריבערקריכען. דער פערברעכער איז אריבערגעקראָכען. איך האָב א בעווייז.

— נאָר אלע פענסטער זיינען דאָך געווען פערשלאָסען.

— אויסער איינעם, אין טשעפּמאַנ'ס צימער, וואס איז געווען פערמאַכט, נאָר נישט פערשלאָסען. דערין האָב איך מיך איבערצייגט.

— נאָ־ צו וואס איז ער געקראָכען צו קעסעלבאַך'ן?

— איך ווייס נישט.

— אח, איהר ווייסט נישט!

— זאָ, ווי מיר איז אויך זיין נאָמען נישט בעוואוסט.

— וואס זשע האט ער געהאט פאַר א צוועק ביי'ם ערמאָרדען?

— איך ווייס נישט. עס קאָן זיין, אז ער האט נישט געהאט בדעה צו הרג'ענען און איז געקומען מיט'ן זעלבען צוועק ווי ליופען, און בלויז א צופאַל האט איהם געצוואונגען צו הרג'ענען.

— נו, און ווי מיינט איהר, ער האט געפונען די דאָקומענטען?

— דאס שוואַרץ קעסטעלע האט ער נישט געפונען, ווייל עס איז שוין דאָרט נישט געווען, נאָר דערפאַר האט ער געפונען דעם שוואַרצען פּאָרטפעל; אויף אזא אופן האבען ביידע, ליופען און ער, די זעלבע ידיעות וועגען קעסעל־באַך'ס פּראָיעקט.

— הייסט עס, אז זיי בעדאַרפען ביידע אריינטרעטען אין א קאַמפּף מיט איינאַנדער?—האט דער מיניסטער בעמערקט.

— אהן צווייפעל. און דער קאַמפּף האט זיך שוין אָנגעהויבען. דער מער־דער האט געפונען ליופען'ס וויזיט־קאַרטע און האט זי צוגעשפּילעט צום ערמאָר־דעטענס העמד. און אלע מיינען, אז דעם מאָרד איז בעגאַנגען ליופען.

— ווירקליך, דער מערדער האט אין חשבון קיין טעות נישט געהאט,— האט וואַליאַנגלע געזאָגט.

— און זיין פּלאַן וואלט געלונגען, ווען ער וואלט נים פערלאָרען דעם פּאָרטסיגאַר און דער לאָקאַי וואלט איהם נישט געפונען. נאָר אז דאס איז יאָ געשעהן און ער האט דערזעהן, אז מען וועט באלד דערגעהן, ווער ער איז...

— נאָר ווי אזוי האט ער עס געקענט וויסען?

— פון סלעדראָוואַטעל אליין. די אויספאָרשונג איז געפיהרט געוואָרען ביי אָפענע טהירען, דער מערדער איז אוודאי געווען צווישען די צייטונגס־רעפּאָר־טערען און די האָטעל־דיענער. בשעת דער סלעדראָוואַטעל האט בעדראָ'ן געשיקט ברייגנען דעם פּאָרטסיגאַר, איז דער פערברעכער איהם נאָכגעגאַנגען און איהם געה'רג'עט. דאס איז געווען נומער צוויי.

— נו, און דער דריטער קרבן?—האט וואַליאַנגלע געפרעגט.

— טשעפּמאַן האט זיין קאָפּ אליין אונטערגעשטעלט. וועלענדיג גיכער דערזעהן דעם פּאָרטסיגאַר, איז ער געגאַנגען נאָך בעדראָ'ן. דער מערדער האט איהם געטראָפען אין בעדראָ'ס צימער, איהם אוועקגעפיהרט מיט זיך און איהם געה'רג'עט אין איינעם פון די לעדיגע צימערען.

— אָבער זאָגט מיר, ווי איז דאס טשעפּמאַן נאָכגעגאַנגען א מענשען, וויסענדיג, אז ער איז א מערדער?

— איך ווייס נישט. דאס גלייכען ווייס איך נישט, אין וועלכען צימער דער מאָרד איז געשעהן און ווי אזוי איז דעם מערדער געלונגען צו ענטקומען.

— עפּעס האט מען גערעדט וועגען עטיקעטלעך מיט א בלויען פאַס?

— יאָ, איינס פון זיי האָב איך געפונען אויפ'ן קעסטעל פון שוואַרצען האָלץ, דאס צווייטע אין צימער 420 און איז מסתמא ארויסגעפאַלען פון שוואַר־צען לעדערנעם פּאָרטפעל, וואס געפינט זיך איצט ביי'ם מערדער.

— נו, וואס זשע ווייטער?

— לויט מיין מיינונג האבען זיי קיין בעדייטונג נישט. א בעדייטונג האט נאָר די ציפער 813, וואס איז אויף ביידען געווען אויפגעשריבען מיט קעסעל־באַך'ס האַנד.

— וואס זשע בעדייט די ציפער 813?

— דאס איז א געהיימניס.

— זענט איהר פיליייכט עמיצען חושד?—האט דער פּרעמיער־מיניסטער ווייטער אויסגעפרעגט לענאָרמאַנ'ען.

— קיינעם נישט. צוויי פון מיינע אגענטען וואָהנען אין פּאַלאַס־האָטעל, דורך זיי גיעב איך אכטונג אויף אלע, וואס וואָהנען דאָרטען. צווישען די אוועק־געפאָהרענע איז דער פערברעכער נישט געווען.

— האט מען בשעת'ן מאָרד טעלעפאָנירט אין האָטעל אריין?

— יאָ. מען האט געבעטען צום טעלעפאָן דעם מאַיאָר פּאַרבערי, וואס וואָהנט אין קאָרידאָר פון בעל־עטאַזש.

— און דער דאָזיגער מאַיאָר?

— מיינע מענשען האבען אויף איהם נארנישט ביימערקט.

— און איז וואס פאַר א ריכטונג רעכענט איהר צו פיהרען אייער אויספאָרשונג?

— איך בין זיכער, אז דער מערדער איז איינער פון קעסעלבאַך'ס בע־קאַנטע אָדער גוטע פריינד און איהם איז בעקאַנט געווען, צו וואס קעסעלבאַך איז אהער געקומען.

— רעכענט איהר אלזאָ, אז דער מערדער איז נישט קיין פּראָפעסיאָנע־לער פערברעכער?

— אין קיין פאַל נישט, און אט האט איהר נאָך א בעווייז: צי דען וואלט משעפּמאַן זיך געלאָזט געהן מיט'ן מערדער איבער די קאָרידאָרען פון האָטעל, ווען ער וואלט פריהער נישט גוט בעקאַנט געווען מיט איהם?

נישט וויליענדיג האבען זיך אלע פערטראַכט און די פּויזע האט געדויערט עטליכע מינוט. פליצלינג האט וואַליאַנגלע אויסגערופען:

— דאס אלץ איז זעהר גוט. איהר האט מיך איבערצייגט, מייערער לענאָרמאַן, נאָר סוף כל סוף האבען מיר נאָך נישט געמאַכט קיין איין שריט פאָרווערטס. פון אונז פערלאנגט מען, מיר זאָלען ארעסטירען.

— אָבער מען קאָן דאָך נישט ארעסטירען דעם ערשטען בעסטען.

— דאס וואלט שוין בעסער געווען, איידער קיינעם נישט ארעסטירען,— האט וואַליאַנגלע געענטפערט לאַכענדיג.—טהוט א זאַך.

— ניין, מיר האבען רעכט צו ארעסטירען נאָר דעם מערדער—און איהם קען איך נישט. און ארסען ליופען'ען...

— נו, פאַרוואָס נישט איהם?

— ווייל ליופען'ען איז נישט מעגליך צו ארעסטירען, אָדער ווענינסטענס מוז עס דויערן...

וואַליאַנגלע האט א טופּ געטהון מיט'ן פוס און געזאָגט:

— אָבער דאָך מוז דאס געטהון ווערען. דערצו נאָך האט ליופען געהאט מיטהעלפער... מאַרקאָ... און דער צווייטער, וואס האט בערויבט די שאַפע אין „ליאָנער קרעדיט".

— און איהר, הערר פּרעמיער, וואלט זיך צופריעדענגעשטעלט, ווען מען זאָל דעם לעצטען ארעסטירען?

— יאָ, געוויס! איך פערזיכער אייך...

— גוט! אין א וואָך ארום.

— אין א וואָך ארום! דער ארעסט מוז אויסגעפיהרט ווערען אין פערלויף פון עטליכע שטונדען...

— וויפיעל זשע צייט גיעט איהר מיר דערויף?—האט לענאָרמאַן געפרעגט.

וואַליאַנגלע האט ארויסגענומען דעם זייגער און געזאָגט מיט שפּאַס:

— איך גיעב אייך צעהן מינוט, מייערער לענאָרמאַן.

דער שעף פון געהיים־פּאָליציי האט ארויסגענומען זיין זייגער, א קוק געטהון און רוהיג געזאָגט:

— דאס איז פיעל, הערר פּרעמיער, איך וועל גענוג האבען זעקס מינוט.

II.
דער ערשטער ארעסט.

וואַליאַנגלע האט א קוק געטהון אויף איהם ערשטוינט.

דער שעף פון געהיים־פּאָליציי איז צוגעגאַנגען צום פענסטער און א סיג־נאַל געגעבען צו צוויי אגענטען, דאן האט ער זיך געווענדעט צום פּראָקוראָר און געזאָגט:

— הערר פּראָקוראָר, זייט אזוי גוט און שרייבט אן א בעפעהל צו ארעס־טירען איינעם אגיוסט־מאַקסימען פיליפ דיילעראָ, זיעבען און פיער־ציג יאָהר אלט. דערווייל לאָזט לעדיג דאס אָרט, וואו עס דאַרף בעצייכענט ווערען די פּראָפעסיע פון ארעסטירטען.

ער האט געעפענט די טהיר פון קאַבינעט.

— קום אריין, גורעל... און דו אויך, דיעזי.

זיי זענען אריין.

— דו האסט מיט זיך האַנד־קייטען, גורעל?

— איך האָב, שעף.

— אלץ פערטיג, הערר פּרעמיער, נאָר איך בעט אייך זעהר, איהר זאָלט זיך ענטזאָגען פון דעם דאָזיגען ארעסט. דאס וועט מיין גאַנצען פּלאַן צעשטערען.

— הערר לענאָרמאַן, אייך איז געבליבען בלויז אנדערהאַלבען מינוט.

— אויב אזוי, הערר פּרעמיער, איז דער ערשטער, וואס וועט אריינקומען אין קאַבינעט, איז טאָקי די פּערזאָן, וואס איהר ווילט, מען זאָל ארעסטירען... טראָץ מיין ביטע.

— עס איז געבליבען בלויז פופצעהן סעקונדען, לענאָרמאַן.

— גורעל... דיעזי... דער ערשטער, וואס וועט אריינקומען... איהר פערשטעהט? הערר פּראָקוראָר, איהר האט אונטערגעשריבען דעם בעפעהל וועגען ארעסט?

— צעהן סעקונדען, לענאָרמאַן,

— הערר פּרעמיער, זייט אזוי גוט, קלינגט אָן.

וואַליאַנגלע האט אָנגעקלונגען.

אויפ'ן שוועל האט זיך בעוויזען דער קוריער פון מיניסטעריום און איז שטעהן געבליבען אין ערוואַרטונג.

וואַליאַנגלע האט זיך אומגעדרעהט צים שעף פון געהיים־פּאָליציי.

— נו וואס, לענאָרמאַן? וו מען זאָל מען רופען?

— קיינעם נישט.

— נאָר איהר האט דאָך צוגעזאָגט אין זעקס מינוט ארום צו ארעסטירען דעם שולדיגען. דער טערמין איז פערביי.

— יאָ, די געוואונשטע פּערזאָן געפינט זיך דאָ.

— נאָר קיינער איז דאָך נישט אריינגעקומען.

— דאָך! מיר זענען געווען זאַלבעפיערט, און איצט זענען מיר זאַלבעפינפט.

וואַליאַנגלע איז אונטערגעשפּרונגען אויפ'ן שטוהל.

— וואס זאָגט איהר? איהר זענט פון זינען!

גורעל און דיעזי האבען זיך געשטעלט צווישען דער טהיר און צווישען קוריער.

לענאָרמאַן איז צו צו איהם, איהם ארויפגעלעגט די האַנד אויפ'ן אקסעל און געזאָגט:

— אגיוסט־מאַקסימען פיליפ דיילעראָ, אין נאָמען פון געזעץ ארעסטיר איך אייך.

וואַליאַנגלע האט זיך געקייקעלט פון געלעכטער.

— בראַוואָ, לענאָרמאַן... פּראַכטפול... שוין לאַנג האָב איך אזוי נישט געלאַכט...

דער שעף פון געהיים־פּאָליציי האט זיך געווענדעט צום פּראָקוראָר און געזאָגט:

— זייט אזוי גוט, הערר פּראָקוראָר, פערצייכענט אין בעפעהל דעם אמט פון ארעסטירטען: דער עלטסטער קוריער פון מיניסטעריום־ראַט.

— איהר זענט ממש געניאַל, לענאָרמאַן! האט וואַליאַנגלע געלאַכט.—דאס פּובליקום פערלאַנגט אַ'ן ארעסט... איז וועמען זשע ארעסטירט איהר?—טאָקי מיין עלטסטען קוריער... אגיוסט'ן... נו, לענאָרמאַן, איך האָב שטענדיג געהאַל־טען, אז איהר האט פאַנטאַזיע, נאָר אזוי פיעל! דאס איז דאָך א שפּאַס?

נאָר לענאָרמאַן האט נישט אויסגעזעהן צו שפּאַסען. ער האט עפּעס גע־זאָגט גורעל'ן און דער לעצטער איז ארויס. דאן האט זיך לענאָרמאַן געווענדעט צו אגיוסט'ן:

— נו, פערפאַלען, מיין בעסטער, ביזט אריינגעפאַלען, זיי זיך מודה, וואס האסטו געטהון דיענסטאָג?

אגיוסט איז געשטאַנען מיט א אונשולדיג־ערשטוינטער מינע.

— וואס איך האָב געטהון דיענסטאָג?—האט ער איבערגעפרעגט.—גאָרנישט, איך בין דאָ געווען.

— א ליגען,—האט לענאָרמאַן געזאָגט.—דיענסטאָג איז דיין פריי־ער טאָג, ביזט אוועקגעגאַנגען.

— אח יאָ, איך דערמאָהן מיך... צו מיר איז פון דער פּראָווינץ געקומען צו פאָהרען מיינער א גוטער פריינד. און מיר זענען ביידע אוועק שפּאַצירען אין בולאָנער וואַלד.

— דער גוטער פריינד האט געהייסען מאַרקאָ און אוועק זענט איהר אין די קעהלערס פון „ליאָנער קרעדיט".

— וואס פאַר א מאָר־א? איך קען נישט קיין מאַרקאָ.

— און דאס איז דיר בעקאַנט?—האט לענאָרמאַן געזאָגט און איהם געוויזען ברילען. אייביג א גאָלדענער איינפאַסונג.

— ניין, ניין... איך טראָג נאָר קיין ברילען נישט...

— נאָר דו מהוצט זיי אָן, ווען דו געהסט אין „ליאָנער קרעדיט", וואו דו גיעבסט זיך אויס אלס קעסעלבאַך. די ברילען האט מען געפונען אין דיין צימער, וואס דו פערנעהמסט אויפ'ן נאָמען זשעראָם אויף דער קאָליזעאום־גאַס № 5.

— איך א צימער? אָבער איך נעכטיג דאָך אין מיניסטעריום.

— ניין, דו כהוטסט זיך איבער און בעטייליגסט זיך אין ליופען'ס באַנדע.

אגיוסט, א בלאַסער, האט א מאַך געטהון מיט דער האַנד איבער'ן שווייס־בעדעקטען שטערן און שטיל געזאָגט:

— איך פערשטעה גאָרנישט...

— אָה, מען מוז אלזאָ מיט דיר רעדען גאַנץ קלאָר? נאַ זעה, אָט וואס מען האט געפונען אין פּאַפּיערען־קויש אונטער דיין טיש.

לענאָרמאַן האט אויפגעוויקעלט א בויגען פּאַפּיער מיט'ן בלאַנק פון מי־ניסטעריום. אין פערשיעדענע ערטער פון בויגען איז געווען אונטערגעשריבען: רודאָלף קעסעלבאַך.

פּלוצלונג האט אגיוסט מיט א אונגעריכטען זעץ אוועקגעוואָרפען לענאָר־מאַנ'ען און אליין ארויסגעשפּרונגען פון פענסטער אויפ'ן באַלקאָן און פון דאָר־ט'ן אין הויף ארויס.

— צום טייוועל!—האט דער פּרעמיער־מיניסטער אויסגערופען.—אט א מערדער!

ער האט געוואָלט שרייען אין פענסטער, נאָר לענאָרמאַן האט איהם אָבגעשטעלט.

— בערוהיגט זיך, הערר פּרעמיער...

— נאָר דער דאָזיגער הולטאַי...

— איך האָב פאָרויסגעזעהן, אז ער וועט אנטלויפען און האָב עס זאָגאַר געוואָלט... דאס איז זייער בעסטער כימן, אז איך האָב קיין טעות נישט געהאט, אין א מינוט ארום איז ערשיענען גורעל, האלטענדיג אגיוסט דיילעראָ'ען פאַר'ן האַלדזער.

— אַהער, אַהער, גורעל,—האט לענאָרמאַן געזאָגט,—נאָר ווי האט ער עס געלאָזט זיך כאַפּען?

— ער האט זיך אָנגעהויבען בייסען, נאָר איך האָב מיטלען אנגענומען—האט גורעל געזאָגט, ווייזענדיג זיין פויסט.

— בראַוואָ! איצט פיהר איהם אָב אין דעפּאָ. איך געזעגען מיך נישט מיט אייך, הערר זשעראָם.

דער פּרעמיער־מיניסטער האט זיך גאָרנישט געקאָנט אָבוואונדערן, אז זיין איינענער עלטסטער קוריער איז געווען ליופען'ס א מיטהעלפער.

— בראַוואָ, בראַוואָ,—מייערער לענאָרמאַן דאס אלץ איז פּראַכטפול. נאָר ווי אזוי האט איהר עס אויסגעשפּירט אגיוסט'ן?

— ווען איהר וואלט מיט אייער אונגעריכטער ארייננעמישונג נישט צוגע־איילט די געשעהענישען, וואלט איך נאָכשפּירענדיג אגיוסט'ן, דערגאַנגען אויך ביז מאַרקאָ'ן, און דורך איהם ביז צו ליופען'ען אליין.

— אח, איך בין פאַלשטענדיג זיכער, אז איהר וועט סיי ווי דערגרייכען ביז צו איהם און מיר וועלען נאָר האבען די געלעגענהייט צו זעהן דעם קאַמפּף צווישען אייך און ליופען'ען, איך וועט מיך פאַר אייך, לענאָרמאַן.

צומאָרגענס האט זיך אין די צייטונגען בעוויזען פאָלגענדער בריעף:

„אַן פיזנער בריעף צום שעף פון דער געהיים־פּאָליציי לענאָרמאַן.

„איך שיק אייך איבער מיינע אויפריכטיגסטע גליקוואונשונגען, מיין פער־עהרטעסטער און טייערער פריינד, צוליעב דעם ארעסט פון קוריער זשעראָם. דאס איז אויסגעפיהרט געוואָרען אזוי גלענצענד, ווי עס פּאַסט נאָר פאַר אייך;

„איך שיק אייך אויך איבער מיין אויפריכטיגסטען דאַנק פאַר די גלענצענדע און שאַרפזיניגע בעווייזען, אז נישט איך האָב ערמאָרדעט קעסעלבאַך'ן. דאס, וואס איהר האט גערעדט, איז געווען לאָגיש, קלאָר, אינטערעסאַנט, און פּאָלשטענדיג ריכטיג. ווי אייך איז בעקאַנט בעגעהע איך קיין מאָרדען נישט. איך בין אייך זעהר דאַנקבאַר, וואס איהר האט דאס בעוויזען אין דעם ענין קעסעלבאַך, ווייל מיר איז זעהר טייער די אכטונג ווי פון מיינע לאַנדסלייט, אזוי אויך אייערע, מיין טייערער פריינד.

„אלס לוין פאַר דער טובה, וואס איהר האט מיר געטהון, קאָן איך אייך פערזיכערן מיין הילף ביי'ם אויפזוכען דעם אמת'ען מערדער. די געשיכטע מיט קעסעלבאַך'ן איז אזוי פיעל אינטערעסאַנט, אז איך האָב פערלאָזט מיין איינזאַמקייט, וואו איך האָב אָבגעלעבט פיער יאָהר אין גרויסען פון ביכער און מיין טרייען הונט שערלאָק, און האָב צונויפגערופען מיינע פריינד, אום ווייטער ארויסצוטרעטען אויף דער קאַמפּף־ארענע.

„וועלכע איבעררעשונגען אונזער לעבען פאַרמאָגט. איך—ארסען ליופען טרעט נאָר ארויס אלס אייערער א מיטאַרבייטער! זייט זיכער, געעהרטער הערר און טייערער פריינד, אז איך וועל וויסען אָבצושאַצען די דאָזיגע פאַר־מיט־לונג עהרע, וואס דער שיקזאַל האט מיר צוגעפאַלען בעשערט.

ארסען ליופען.

„פּ. ס. איך מוז מאַכען א קליינע וואַרנונג און איך האָף, איהר וועט זיין איינשטימיג מיט מיר. איך האלט עס פאַר העכסט אונפּאַסיג, אז א רושישען זעלנער, וואס געניעסט די פּריווילעגיע צו קעמפּפען אונטער מיין פאָהן, זאָל שמאַכטען אין טורמע, און דעריבער האלט איך עס פאַר מיין הייליגער פליכט אייך צו וואָרענען, אז אין פינף וואָכען ארום פרייטאָג דעם 31־טען מאַי, וועל איך בע־פרייען דעם הערן זשעראָם, וועלכען איך האָב דערהויבען צום עלטסטען קוריער פון פּרעמיער מיניסטער.

פערגעסט נישט די דאַטע: דעם 31־טען מאַי, פרייטאָג.

א. ל.

דריטעס קאַפּיטעל.
פירשט סערנין ביי דער ארבייט.
I.
דער אָרעמער פּאָעט.

א פּראַכטפולע וואָהנונג אין אונטערשטען עטאַזש אויף ראָג בולוואַר הויס־מאַן און ראָג גאַס דע־קורסעל... דאָרט וואָהנט פירשט סערנין, איינער פון די אנגעזעהענסטע מיטגליעדער פון דער רוסישער קאָלאָניע. דעם פירשט'ס נאָמען ווערט שטענדיג דערמאָהנט אין די צייטונגען אין דער חראָניק פון לעבען פון דער אריסטאָקראַטישער וועלט.

עלף א זייגער אין דער פריה. דער פירשט קומט אריין אין זיין ארבייטס־קאַבינעט. ער זעהט אויס ווי פון א יאָהר פינף און דרייסיג, פערציג. ער איז א שאַטען, דורכגעשאָטען מיט גרויליכע האָר, שענע גרויסע וואַנסעס און זעהר קורצע באַקענבערד בעדעקען די געזונדע רויטקייט פון די באַקען.

— אַנג, מיר הויבען אָן,—האט ער געזאָגט,—היינט וועט אייסקומען א רעכטען ארבייט צו טהון.

ער האט געעפענט די טהיר אין דערבייאיגען צימער און געזאָגט:

— וואַרניע איז דאָ? קומט אריין, וואַרניע.

א קליינער קרעמפּער מאַן איז אריין אין קאַבינעט. דער פירשט האט הינטער איהם די טהיר פערשלאָסען.

— אנג, וואס וועסטו זאָגען וואַרניע?

— אלץ איז פערטיג, שעף, צום היינטיגען אָוונד.

— אויסגעצייכענט. דערצעהל אלץ בקיצור.

— ביטע, שעף!—האט וואַרניע געזאָגט און אָנגעהויבען דערצעהלען:—נאָך איהר מאַנס טויט האט זיך מאַדאַם קעסעלבאַך בעזעצט אין פּאַנסיאָן פאַר דאַמען אין גאַרש. זי פערנעהמט דער קייזערינס פּאַוויליאָן.

— ווער בעדיענט איהר?

— איהר קאַמפּאַניאָנקע געטרוד און געטרודס שוועסטער זוזאַן.

— און דער לאַקאַי עדוואַרד.

— זי האט איהם פריי געלאָזט און ער האט צוריקגעקעהרט אהיים, זי פערברענגט גאַנצע טעג לעבענדיג אויפ'ן דיוואַן און נעהמט קיינעם נישט אויף. געכטען האט מיט איהר געשמועסט דער פאָרשונגס־ריכטער.

— גוט. און וואס ביזטו דערגאַנגען וועגען דאס יונגע מערעל?

— פראַילין זשענעוויעווע ערנעמאַן וואָהנט אויף דער צווייטער זייט וועג...

אין געסעל. זי האלט אויף א פריוואטע שול פאר ארימע קינדער.

— גוט. ושענטיעוע און מאראס קעסעלבאך האבען זיך בעקאנט?

— יא. דאס יונגע פרייליין האט זיך געווענדעט צו מאראס קעסעלבאך צו בעטען שטיצע אויף אויסצוהאלטען די שולע. מסתמא, זיי זענען זיך איינע דער אנדערער געפעלען, ווייל שוין פיער טאג ווי זיי געהען צוזאמען ארויס שפאצירען אין פארק ווילנעה, וואס ליגט אין שכנות מיט דער ווילע.

— וועלכע צייט שפאצירען זיי?

— פון פינף ביז זעקס.

— אזוי. דו האסט צוגעגרייט, וואס איך האב דיר געהייסען?

— יא, אויף זעקס דעם זייגער וועט אלץ פערטיג זיין.

— קיינער וועט נישט שטערען?

— אין דער צייט איז אין פארק קיינער נישטא.

— זעהר גוט, איך וועל זיין. קאנסט געהן.

ער האט ארויסגעלאזט ווארניע'ן אין קארידאר און דאן ארויף געטהון פון עמפפאנגס-צימער.

— די ברידער דורעהיל!

עס זענען אריינגעקומען צוויי יונגע לייט מיט סימפאטישע געזיכטער.

— גוט מארגען, זשאן! גוט מארגען זשאק! וואס הערט זיך נייעס אין דער פרעפעקטור?

— קיין בעזונדערע נייעס, שעף.

— לענארמאן טרויט אייך?

— פאלשטענדיג. נאך גור־ל'ן זענען מיר זיינע בעליעבטעסטע אגענטען. ער האט אונז בעזעצט אין פאלאסט-האטעל, אכטונג צו געבען אויף די, וואס וואהנען אין בעל-עטאוש, וואו משפטמאן איז ערמארדעט געווארען. יעדען פריה-מארגען קומט גורעל און מיר מעלדען איהם דאס זעלבע, ווי אייך.

— אויסגעצייכענט. כל זמן לענארמאן טרויט אייך בין איך דער האר איבער דער לאגע. נו, און אין האטעל האט איהר גארנישט ענטדעקט?

זשאן דורעהיל האט געענטפערט:

— די ענגלענדערין, וואס האט געוואהנט אין צימער פון בעל-עטאוש, איז אוועקגעפאהרען.

— דאס אינטערעסירט מיך ווייניג. נו, און איהר שכן, דער מאיאר פארבערי?

— היינט פריה האט דער מאיאר געהייסען אפפיהרען זיין באגאזש אויפ'ן נארד-וואקזאל אויפ'ן צוג פון 12 מיט 50 און אליין איז ער אריין אוועקגעפאה-רען אויף א אויטאמאביל. נאר מיר זענען געקומען בעת דער צוג איז אבגעגאנגען און ער איז דארטען נישט געווען.

— אזוי, נו, און דער באגאזש?

— ער האט דעם באגאזש פון וואקזאל אבגענומען.

— ווי אזוי?

— דורך א קאמיסיאנער. אזוי האט מען אונז געזאגט.

— הייסט עס, איהר האט זיינע שפורען פערלארען?

— יא.

— ענדליך! — האט דער פירשט אויסגערופען מיט שמחה.

די ברידער האבען זיך פערוואונדערט איבערגעקוקט.

— יא, יא... דאס איז א בעווייז געגען איהם.

— איהר רעכענט, אז ער...

— אהן שום ספק. כשטפמאנ'ס ערמארדונג איז אויסגעפיהרט געווארען אין איינעם פון די צימערען פון בעל-עטאוש. שנעל מעלדעט די דאזיגע נייעס לענארמאנ'ען אדער גורעל'ן. אין דער געשיכטע מיט קעסעלבאך'ן געהען מיר יד אחת מיט ד"ר פאליציי.

ער האט זיי געגעבען נאך איניגע אינסטרוקציעס און זיי אבגעלאזט.

אין עמפפאנגס-צימער האבען געווארט נאך צוויי פרויען.

ער האט אין קאבינעט אריינגעפיהרט איינעם פון זיי.

— איך בעט דיך זעהר ענטשולדיגונג, דאקטאר. וואס איך האב דיך גע-לאזט לאנג ווארטען. נו, וואס מאכט פיער לעדיוק?

— ער איז געשטארבען.

— נישט אנגענעהם. איבריגענס, האסטו מיך פאראויס געווארענט, אז ס'מעג אזוי זיין.

— ער איז געווען געפעהרליך ערשעפט. א נייער לייכטער אנפאל — און א סוף.

— ער האט גארנישט געזאגט?

— ניין.

— אוי דו ביזט זיכער, אז פון זינט מיר האבען איהם אויפגעהויבען אין שענק אין ב׳ לייל, האט זיך אין דיין שפיטאל קיינער נישט געחאפט, אז דאס איז דער זעלבער פיער לעדיוק, וועלכען די פאליציי זוכט ארום און וועלכען קעסעלבאך האט אונבעדינגט געוואלט געפינען?

— ניין, קיינער. איך האב איהם פערבונדען די לינקע האנד, כדי קיינער זאל נישט זעהן, אז עס פעהלט איהם דער שפיץ פון קליינעם פינגער. און וואס אנבעלאנגט צו'ם שניט-צייכען, איז ער אונטער דער פערד נישט קענטיג.

— און דו האסט אליין פערזענליך איהם בעהאנדעלט?

— יא, אליין. איך האב אויסגענוצט יעדען ציפאל אום אויסצופרעגען איהם, נאר איך האב פון איהם גארנישט ארויסגעקריגען, אויסער א נישט קלארער מורמלעריי.

דער פירשט האט גערעדט פערטראכטערהייד:

— געשטארבען... פיער לעדיוק... געשטארבען. קעס־לבאך'ס גאנצער פראיעקט האט זיך געשטיצט אויף איהם... און אט איז ער פערשוואונדען און קיין איין ווארט נישט געזאגט וועגען זיין פערגאנגענהייט... זאל איך זיך אריינ-פלאנטערן אין דער דאזיגער געשיכטע, אין וועלכ"ר איך הויב נישט אן עפעס צו פערשטעהן? געפעהרליך... איך קאן א־יינפאלען. אה, אלץ איינס זאל זיין וואס וועט זיין. פער לעדיוק איז געשטארבען, עס לעבע א נייער פיער לעדיוק. קאנסט געהן, דאקטאר. היינט אווענד וועל איך דיר אנקלינגען אין טעלעפאן.

— דער דאקטאר איז פון קאבינ"ט ארויס.

— איצט איז געקומען דיין צייט, פיליפ, — האט סערנין געזאגט צו א קליינעם מאן מיט גרויע האר, געקליידעט ווי א לאקיי פון א האטעל פון ערנסטען קארט.

— מיט א וואך צוריק, — האט ער אנגעהויבען, — בין איך אנגעקומען אלס לאקיי אין האטעל פון די "צוויי קיסרים" אין ווערסאל, כדי אכטונג צו געבען אויף איינעם א יונגען מאן, א פאוו"ט...

— יא, יא, איך געדענק... ער הייסט זשעראר באפרע. נו, וואס ווייסטו וועגען איהם דערצעהלען?

— ער זיצט אהן א גראשען געלד.

— און האט שלעכטע געדאנקען?

— יא, ער גרייט זיך, זיך דאס לעבען צו נעהמען.

— גאנץ ערנסט?

— זעהט, אט וו"ס פאר א צעטעלע איך האב ביי איהם געפונען.

— אזוי, אזוי — האט סערנין געזאגט, לעזענדיג דאס צעטעלע. — ער גרייט זיך דאס צו טהון נאך היינט אווענד.

— יא, — האט פיליפ געענטפערט, — ער האט געקויפט א שטריק און אריי-נגעהאקט א האקשיק אין פולאפ. ער האט מיר דערצעהלט וועגען זיין מוז'א'ריגער לאגע, האב איך איהם געראטען, ער זאל זיך ווענדען צו אייך.

אין דער מינוט האט דער דינער דערלאנגט א וויזיט-קארטע.

דער פירשט האט געזאגט:

— בעט אריין דעם הערן זשעראר באפרע. און דו פיליפ, געה אריין אין טואלעט-צימער און ווארט דארטען אונטער.

אין עטליכע מינוט ארום איז אריינגעקומען א יונגערמאן, א מאגערער בלאנדין און איז שטעהן געבליעבען ביי דער טוהער.

— דאס זענט איהר זשעראר באפרע?

— יא, דאס בין איך.

— ענטשולדיגט, נאר איך האב נישט די עהרע...

— זעהט איהר פירשט... מען האט מיר געזאגט... געראטען...

— ווער?

— א לאקיי פון האטעל, וואס האט א מאל געדיענט ביי אייך...

— אלזא וואס? ביטע, מאכט עס קירצער, וואס פערלאנגט איהר?

— איך בין געקומען...

דער יונגער מאן איז שטעהן געבליעבען פערלעגען.

דער פירשט האט אונגעדולדיג א זאג געטהון:

— ביטע, איך ווארט.

— מען האט מיר געזאגט, פירשט, אז איהר זיינט א זעהר רייכער און פריינדליכער מאן. האב איך א קלער געטהון, צי קאנט איהר נישט א מאל...

סערנין איז צו צו איהם.

— זענט איהר נישט א מאל דער אויטאר פונ'ם ליעד: "דער פריהלינגס-שמייכעל"?

— יא, איך, — האט ד"ר יונגערמאן אויסגערופען מיט א שטראהלענדיג געזיכט. — איהר האט געלייענט מיינע ליעדער?

— יא, נישט קיין שלעכטע ליעדער. איז וואס, רעכענט איהר צו לעבען פונ'ם געלד, וואס זיי וועלען אייך איינברענגען?

— יא, איך בין זיכער, אז פריהער אדער שפעטער...

— הם! גיכער שפעטער... וואס נייעס, יונגערמאן? און דערווייל זענט איהר געקומען צו מיר נאך שטיצע?

— איך האב נישט וואס צו עסען, פירשט!

סערנין האט איהם די האנד אויפ'ן אקסעל א־ויפגעלייגט.

— פאעטען בעשעפטיגען זיך נישט מיט אזא לעבענס-פראזע. זיי ערנעה-רען זיך מיט טרוימען און גראמען. טהוט אויך ווי זיי טהוען. דאס איז דאך בעס-סער, ווי אויסשטרעקען די האנד נאך א נדבה.

דער יונגערמאן האט א ציטער געטהון פון בעליידיגונג און זיך שווייגענדיג צום טהיר געלאזט.

סערנין האט איהם אבגעשטעלט.

— איין ווארט. איהר האט נישט קיינע מיטלען?

— קיינע.

— און איהר האט נישט מעהר אויף וואס צו האפען?

— איך האב געשריבען צו איינעם מיינעם א קרוב און איהם געבעטען מיר העלפען. היינט וועל איך א ענטפער בעקומען. דאס איז מיין לעצטע האפנונג.

— נו, און אויב איהר וועט קיין ענטפער נישט בעקומען, דאן וועט איהר נאך היינט אווענד...

— יא, פירשט.

דאס איז געזאגט געווארען איינפאך און ענטשלאסען.

דער פירשט האט זיך צו־לאכט.

— נו, איך האב עס באלד געוואוסט! ווי נאאיוו איהר זענט, יונגערמאן! חאפט זיך א־ריין צו מיר אזוי אין א יאהר ארום, וועלען מיר א שמועס טהון וועגען דעם זיך א ביס"ל אנלאכען. ניין, דאס איז דאך אינטערעסאנט... חא.. חא.. ח..

אוי לאכענדיג לוסטיג האט דער פירשט מיט בעזונדערער העפליכקייט איהם ארויסבעגלייט.

— דו האסט געהערט פיליפ? — האט ער געזאגט, עפענענדיג די טהיר אין טואלעט-צימער.

— יא פאטראן.

— זשעראר באפרע ערווארט היינט א טעלעגראמע.

— דאס איז זיין לעצטע האפנונג.

— נו, איז די דאזיגע טעלעגראמע טאר ער נישט דערהאלטען. דו וועסט זי איבערחאפען און זי צעררייסען.

— גוט.

— דו ביזט איינער אליין אין האטעל?

— ניין, כ'איז נאך דא די קעכין, נאר זי נעכטיגט נישט דארטען, און דער ווירט איז ערגעץ אוועקגעפאהרען.

— גוט. וועט אונז אלזא קיינער נישט שטערען. היינט עלף דעם זייגער. קאנסט געהן.

II.

צווייי פריזי.

פירשט סערנין איז אריין אין די ווייטערדיגע צימערען און אנגעקלונגען צום לאקיי.

— הוט, הענדשקעס און שטעקען, — האט ער בעפוילען. — דער אויטא-מאביל איז גרייט?

— יא, הערר.

ער האט זיך געזעצט אין אויטאמאביל און אוועקגעפאהרען אין בולאנער וואלד אויף פריהשטיק צום מארקיז דע-גאסטין. האלב דריי איז ער צוגעפאהרען אין די אליע קעלבער, מיטגענומען צוויי פון זיינע גוטע פריינד און אהן פינף מינוט דריי איז ער געקומען אין פארק דע-פרענס. דריי דעם זייגער האט ער זיך געשלאגען אין א דועל אויף שווערדען מיט'ן איטאליענישען פאלקאווניק סיגעלי, וועלכען ער האט באלד ביים ערשטען גאנג פערוואונדעט אין אויער, און דריי פיערטעל אויף פיער איז ער שוין געזעסען אין קלוב און די באנק געהאלטען. צוואנציג מינוט אויף זעקס איז ער פון דארטען אוועקגעפאהרען מיט א געווינס פון זיבען און פיערציג טויזענד פראנק.

— ארטאוז. — האט ער געזאגט צום שאפער, — איצט פאהר קיין גארש. אהן צעהן מינוט זעקס איז ער אראב ביי די אלטע ווענד פון פארק ווילנעה. ער איז אין פארק אריין און פלוצלונג שטעהן געבליעבען, ווי ער האט צוויי דאמען דערזעהען.

— ווארניע מיט זיינע מענשען מוזען דא ערגעץ זיין, — האט ער א קלער געטהון. — ניד זיי האבען זיך דינציג בעהאלטען: איך זעה זיי אין ערגעץ נישט...

— די דאמען האבען שפאצירט אויף א גרינער קליינער לאנקע, אונטער שאטענדיגע ביימער.

פלוצלונג האבען זיך פון וועלדעל בעוויזען דריי מענשען און זיך א לאז געטהון צו די שפאצירענדע.

זיי זענען צו צו די דאמען און מיט זייער עטליכע ווערטער גערעדט. די דא-מען זיינען קענטיג געווען דערשראקען. איינער פון די מאנסלייט האט פון די הענד פון איין דאמע געוואלט ארויסרייסען א גאלדענעם רידיקיול.

די דאמען האבען אנגעהויבען שרייען און די רויבער האבען זיך א וואַרף געטהון אויף זיי.

— איצט איז די צייט, — האט דער פירשט געזאגט און זיך א לאז געטהון זיי צו הילף.

אין צעהן סעקונדען ארום איז ער געווען נישט ווייט פון זיי. ווי ער האט זיך נאר דערנענטערט, האבען די רויבער אנגעהויבען אנ־לויפען.

— לייפט. דולבייס, או נישט... — ער דאס זיי געוואלט דעריאגען, נאר איינע פון די דאמען האט זיך געווענדעט צו איהם:

— ביטע, העלפט, מיין פריינדין איז נישט גוט.

ווירקליך, זי איז געלעגען אויפ'ן גראז אין חלשות.

(פארטזעצונג קומט)

די שרעקליכע סודות.

א וועלטעז שפאנענדער ראמאן פון לאנדאנער לעבען.

(294 בעארבייט פון ל. שרייבער.

— ענטשולדיגט, הערר שעף! — האט פריץ געזאגט. — נאר צי וועט אונז ביידען נישט בעקוועמער זיין צו געהן נישט געמערקט?

— הא... — האט דער שעף געענטפערט. — איך ווייס נישט ווי אייך, נאר מיר איז שטענדיג בעקוועמער צו געהן דוקא געמערקט...

און ביי די ווערטער האט ער נאך פעסטער צוגעדריקט פריץ'ס האנד צו זיך.

— אך! — האט פריץ אויסגערופען. — איהר דריקט אזוי, אז עס טהוט מיר שוין באלד וועה.

— עס מאכט נישט אויס, עס וועט באלד איבערגעהן...

— אבער אום גאטעס ווילען, צי ווער איך נאך איצט אויך גערעכענט ווי ארעסטירט? — האט פריץ נעפרעגט בעליידיגט.

— דערוויל נישט, נאר ביז די זאך וועט קלאר ווערען, איז גלייכער מיר זאלען זיין זיכערער מיטאיינאנדער.

— דאך ערלויבט מיר נאך איין פראגע צו שטעלען! — האט פריץ געבעטען.

— ביטע זעהר. פרעגט וואס איהר ווילט!

— איך ווייס נישט, וואס עס וועט זיך באלד ארויסווייזען, צי פיש איז יא א פערברעכער, צי נישט. נאר אויב איך וועל ערפילען אייער וואונש און וועל אין די אויגען זאגען, אז ער האט דעם ברויף נעש יעבען, וועט איהר מיך פריילאזען, וואס מיט איהם זאל שפעטער נישט געשעהן?

— וועלכעס פערשטענדליך! — האט דער שעף געענטפערט און צוגעגעבען: — אויב נאר עס וועט זיך ווירקליך ארויסווייזען, אז איהר האט זיך אין קיין שלעכטע זאך נישט בעטייליגט.

— אויב אזוי קומט צו פיש'ן! — האט פריץ געזאגט מוטיג.

146.

פערשוואונדען.

אלע דריי, פריץ געארמט מיט'ן שעף און פון הינטען בלאשקאווסקי, האבען זיך געלאזט צו פיש'ס קאבינעט. דארט האבען זיי אנגעקלאפט און גע-ווארט אויף א ערלויבניש אריינצוגעהן.

נאר אינוועניג האט קיין ענטפער נישט געפאלגט.

מען האט שטארקער אנגעקלאפט.

דער זעלבער רעזולטאט: קיין ענטפער.

דאן האט פריץ אליין די טהיר געעפענט.

נאר דער קאבינעט איז לעדיג געווען: פיש איז נישט געווען.

— וואו זשע איז פיש? — האט דער שעף געפרעגט מיט א שלעכטען פארגעפיהל אין הארצען.

— ער האט געמוזט ארויס ערגעץ אין אנ'אנדער צימער, — האט פריץ געענטפערט, אליין פערוואונדערט.

— אבער ער איז דאך זיכער אין שטוב געווען, בשעת מיר זענען אהער אנגעקומען?

— דערין בין איך זיכער, — האט בלאשקאווסקי געענטפערט. — פינף מינוט איידער מיר זענען אנגעקומען אהער, האב איך אליין טעלעפאנירט צו איהם און ער האט מיר געענטפערט, אז ער איז אין דער היים און ערווארט מיך. ער האט דעריבער נישט געקענט אוועקגעהן פאר אונזער אנקומען. איבריגענס, ווען ער וואלט עס יא געטהון, וואלטען מיר זיך געמוזט טרעפען מיט איהם אויפ'ן וועג.

— גאנץ גערעכט, — האט פריץ געזאגט. — אויסער דעם ווייס איך, אז ער האט היינטיגען אווענד גארנישט געקלערט פון שטוב ארויסצוגעהן. נאר איהר בעאונרוהיגט זיך אומזיסט, מיינע הערען! פיש מוז נאך זיכער אין שטוב זיין, נאר ערגעץ אין אנ'אנדער צימער. קלינגט אן נאך א דינער, וועט מען איהם באלד אריינרופען.

און ווירקליך, פריץ האט אליין נישט געגלויבט, אז פיש'ן איז געלונגען אנטרונען צו ווערען.

דער שעף האט זיך עטוואס בערוהיגט. אויב נאר פיש איז געווען, בשעת ער איז אנגעקומען אהער, איז ער נאך איצט זיכער דא אין שטוב, ווייל פון זינט ער איז אנגעקומען ווערט די וואהנונג בעוואכט פון פאליציי. מ'בליך, אז פיש האט זיך בעהאלטען, נאר דאן וועט מען דאך איהם געפינען ביי א רעכ-טער רעוויזיע.

מען האט אלזא אנגעקלונגען צו א דינער און איהם געשיקט אריינרופען דעם הערן.

— וואו זשע איז דער הער? — האט דער דינער געפרעגט ערשטוינט. — דוכט זיך, דער הער איז די גאנצע צייט אין זיין קאבינעט געזעסען.

— באלחאן! — האט פריץ אפגעזידערט. — זעהסט דאך, אז ער איז נישטא אין קאבינעט. געה טהו א קוק, אפשר איז ער ביים פרעמדען, אדער ערגעץ אין אנ'אנדער צימער.

דער דינער איז אוועק און אין פינף מינוט ארום צוריקגעקומען מיט א ענטפער, אז ער האט דעם הערן פיש אין קיין צימער נישט געפונען.

דער שעף איז אויפגעשפרונגען, דערפיהלענדיג, אז די לאגע מוז זיין ערנסט. ער האט בעקומען א שטרענג געזיכט און ענערגישע לעבהאפטע בעוועג-ונגען. זיין שטימע האט בעקומען א בעפעהלענדען טאן.

— הערר בלאשקאווסקי! זייט אזוי גוט, געהט אראב אונטען און רופט מיר ארויף אהער דעם קאמיסאר, וואס ווארט דארטען.

בלאשקאווסקי האט זיך אייליגענדיג געלאזט אויסצופיהרען דעם בעפעהל, און אין דריי מינוט ארום איז ער צוריקגעקומען מיט'ן קאמיסאר.

— וויפיעל פאליציי-לייט האט איהר איצט מיט זיך? — האט דער שעף געפרעגט.

— ביי אלע איינגאנגען זענען אויסגעשטעלט א מאן זעקס, — האט דער קאמיסאר געענטפערט.

— גוט. שליעסט אלע איינגאנגען, די שליסלען נעהמט צו זיך און קומט באלד ארויף צוריק מיט אלע פאליציי-לייט.

— איך הער, וואש'עכטויש! — האט דער קאמיסאר געזאגט און זיך גע-לאזט געהן.

— נאך איין ווארט! — האט איהם דער שעף אפגעשטעלט. — פון זינט מיר זענען געקומען, איז קיינער פון דעם הויז נישט ארויס?

— קיין לעבעדיגער נפש.

— קאנט איהר דאס פערזיכערן אויף אייער פעראנטווארטליכקייט?

— אונבעדינגט. אייערע בעפעהלען ווערען שטרענג אבגעהיט.

— גוט. געהט און טהוט, ווי איך האב אייך געהייסען.

אין פינף מינוט ארום זענען געשלאסען געווארען אלע איינגאנגען, די גאנצע דינערשאפט פון שטוב האט בעקומען א בעפעהל זיך איינצוקלייבען אין איין ארט און זיך פון א־ט נישט צו ריהרען אהן א בעזונדער ערלויבניש, און דער קאמיסאר מיט די פאליציי-לייט זענען ארויף צום שעף פון געהיים-פאליציי.

דער לעצטער האט מיט איין בליק דורכגענומען אלע פאליציי-לייט, אויס-געקליבען פון זיי סאמע די געזונדעסטע צוויי און בעפוילען, אנווייזענדיג אויף פריץ'ן,

— איהר בלייבט דא מיט דעם הערן, וועלכער טאר זיך פון ארט נישט ריהרען, ביז איך וועל צוריק קומען.

און מיט די איבעריגע האט ער זיך א לאז געטהון צו רעווידירען דאס גאנצע הויז.

די רעוויזיע האט געדויערט העכער א שעה צייט און האט נישט געבראכט צו קיינע רעזולטאטען.

פיש איז אין ערגעץ נישט געווען.

מען האט אויסגעפרעגט די דינערשאפט. בעצם אלע, וואס האבען גע-האט א שייכות צו די אינערע אפארטאמענטען האבען בעשטעטיגט, אז דער הערר פיש איז אין שטוב געווען פון אנפאנג אווענד אן, און קיינער האט נישט געזעהן ער זאל האבען ארויסגעגאנגען.

בלויז איין דינער, אנ'אמעריקאנער, האט פערזיכערט, אז מיט דריי מינוט איידער פאליציי איז צו דער וואהנונג צוגעקומען, איז הערר פיש פון שטוב ארויס.

— נאר דאן וואלטען מיר זיך דאך געדארפט טרעפען מיט איהם אויפ'ן וועג! — האט בלאשקאווסקי אויסגערופען.

— דאס איז ווירקליך מערקווירדיג! — האט דער אמעריקאנער געענטפערט. — נישט אנדערש נאר דער הערר האט געמוזט פאהרען, אדער זיך געלאזט אויף אנ'אנדער וועג.

— נאר איך האב דאך איהם טעלעפאנירט און ער האט מיר צוגעזאגט צו ווארטען! — האט בלאשקאווסקי ווייטער גע'טענה'ט.

— יא, נאר איך בין גראד דערמאלט געוועזען אין הערנ'ס קאבינעט, און ביי לר נאכדעם, ווי דער העה'ר האט מיט אייך גערעדט און אבגעלעגט דאס טעלעפאן-רעהרעל, האט דער טעלעפאן נאך א מאל אנגעקלונגען. דער הערר האט זיך צוגעהערט א מינוט צייט און דאן באלד אויפגעשפרונגען און ערקלערט, אז צוליעב א זעהר וויכטיגער זאך מוז ער שוין אין גאס געהן.

די ערקלערונג איז געווען גאנץ וואהרשיינליך. און אלע האבען באלד גע-גלויבט דערין, אויסער איין און איינציגען מענשען: דער שעף פון געהיים-פא-ליציי, וועלכער האט זיך זעהר שארף איינגעקוקט דעם אמעריקאנער דינער אין געזיכט.

(פארטזעצונג קומט)